Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 онойи ... 21-hээ гарана | № 32 (14054) | 1973 оной февралиин 7, среда | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомой VIII пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, февралиин 6-да, КПСС-эй обкомой ээлжээтэ 8-дахи пленум боложо үнгэрбэ.

«КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 он) Пленумэй шиидхэбэринне бэелүүлхэ талаар Областной партийна организациин зорилгонууд тухай» элидхэл КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр МОДОГОЕВ А. У. пленум дээрэ хэбэ.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. БЕЛЯКОВ, КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь П. М. ПАВЛОВ, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой директор И. С. МЕДВЕДЕВ, Буряадай барилгын управлениин начальник К. А. ВОСКАНЯНЦ, КПСС-эй Ахын райкомой нэгэдэхи секретарь П. Д. МАРЗАЕВ, КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь А. Р. ПОТЕПАЛОВ, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо В. И. ЧЕРНЫШ, Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй главна инженер Л. В. ПОТАПОВ, республикын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ И. Д. ЧЕРНЯКОВ, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. БАЗАРОВ, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник А. А. КВАНТАЛИАНИ, Байгалай загаһанай промышленна трестые эрхилэгшэ Е. Н. СКУБАРЕНКО, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ С. Г. ДОВГАНЬ, КПСС-эй Улаан-Үдын Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. БУЛДАЕВ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалааараа тусхай тогтоол баталан абаһан байна.

ЗУУН ЭХЭ ХОНИН БҮРИҺӨӨ—100 ХУРЬГА

НИМЭЛ БАЙХА ЁҺОТОЙ

...НАЙ ЭНДЭ ерэхэдэ хо-...н, хурьгадай шэхэ дүлэ мааралдаха абяан һаял ...ай, хонишод һүүлшын-... бүлэг хонгдые хурь-... хүхүүлжэ дүүргээд, ...һань таргажа байба.

...наа соонь һөөл дулаа-... Шэбхын эхүүн үнэршье-... Доронь хюрөөгэй хуурай ...һэн дэбдигдэнхэй, бам-...ана. Хашаагай хойто, ур-...тын захаар нарай хурь-...й эхэтээ байха жаахан ...нууд жэрылдэнэ. Бай-... тэг дундуур хаамжаар ... ондоо таһалга. Тэдээн ...рэнь тон адлиханууд, ...гаахан, монсогор тарган ...гад ехэ, багаараа илгаг-...й байна.

— Эдээхэнтнай гараһаар ...зургаа хоноһон хурьгад ... даа. Тээ саада тээнь ...аа хоноһон, тиихэдэ тэ-...тэ таһалга соохинь хо-... хоногтой болоһон хурь-...ым. Багашаг хурьгадайн-...ээ ядамаргүй оложо хү-... болохоорнь бултыень ...лажа, нэгэ ехэ сакман ...огбди. Түрүүшээр ...й үсөөншэгөөр байлгахада ... һайса дадана ха юм, ...гэжэ ахалагша хонишон ...ма Булатовна Цыденова ...

...о, багашье хурьгадайнь ...га бүхэндэ гонзогорхон хобоонууд табяатай. Тэдээн соонь талха тарянай зүйл, ногооной гурил, минеральна тэжээлэй брикет, мел, дабһан, яһанай гурил гэхэ мэтэ хуу амяар амяарайнь хэгдэнхэй. Кормушка соо ногоохон үбһэн хэтэй.

— Гараһаар хоёр-гурба хоноһон хурьгадта үбһэ тэжээл хээд үгэхэдэш, түрүүшээр бага-сага шэмхэлһээр, удангүй бүдүүн хоолдо орошодог юм. Хурьгад эхын һү садатараа хүхөөд, үшөө талха таряа, үбһэ брикет, һайса эдеэд байхадаал түргэн томо болодог. Эдээндээ һаяар үшөө хэмэл һү бэлдэжэ үгэдэг болохомнай, — гэжэ хонишон хөөрэнэ.

— Байра соотнай яагаа хуурай, дулаан гээшэб? — гэхэдэм, Цыпилма Булатовна тодожо абаад:

— Доронь хюрөөгэй хибэдэһэ дэбдихэдэл ехэ һайн, хамаг шииг нойто, шэбхын үнэр танарые хуу татажа абшана, дороһоо зөөлэхэн, дулааншье байна, — гэбэ.

Хашаагайнь нэгэ захада хирпиисэ пеэшэн табигданхай, тэндэнь түмэр боошхо соо уһан бүлеэдхэгдэнэ. Мүн эндэнь тэбхэрхэн шкаф соо элдэб янзын эм дом, витамин, загаһанай тоһон, хони, хурьгадые тариха шприц гэхэ мэтэ зохидоор табяатай. Тэбхэр самбар дээрэ хонишодой социалис уялга, хонидоо эдеэлүүлхэ рационинь, үдэр үдэрэй хүдэлмэриин гурим, абтаһан хурьгадаа үдэр бүри тэмдэглэдэг дэбтэр гэхэ мэтэнь хуу хадаатай.

Хэжэнгын аймагай «Октябриин 50 жэл» совхозой түрүү хонишон Цыпилма Цыденовнае үнинэй таниха хүм. Жэлэй ямаршье сагта эндэ ябахада, бүхы байра байдалынь гуримтай нарин, хонишодой ажалые ёһоор мэдэхэшьегүй хүнэй ошоол эндэмнай бүхэриг бэрхэ зон хүдэлдэг гэжэ хараһаар ойлгохоор байдаг.

— Цыпилмагай хонидой хашаа соо һалан муу айлай гэр соохиһоошье сэбэр байха даа, — гэжэ нютагайнь зон хэлсэдэг.

Нимэл байхадаа бүхы ажалынь урагшатай һайн байна. Жэлһээ жэлдэ хурьга олоор абана, нооһошье ехээр хайшална ха юм.

Һүүлэй арбаад жэлдэ удаагаар тэрэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга түлжүүлнэ. Жэшээнь, урзанда жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга, нёдондо — 105 хурьга томо болгоо.

— Энэ жэлдэ хонидойнтоо хахадһаа олонхиин зуһагуудшье һаань, зууһаа — 105 хурьга түлжүүлхэ гэжэ уялга абанхайбди. Мүнөө хониднай түлэг түрэжэ байна. Түрүүшын 280 хурьгадтай болообди. Иигээд февралиин тэн болотор бүхы 498 хониднай хурьгалжа ходорхо ёһотой,— гээд Цыпилма Булатовна хөөрэнэ.

Нёдондо ган байжа, үбһэ тэжээлэй багашаг абтаашье һаань, хонидоо һайнаар адуулжал, тобир тарганаар үбэлжүүлнэ. Мүнөөшье хонин бүридэ үдэрэй 250 грамм үбһэ, 200 грамм талха тарянай зүйл, тэды шэнээн һолоомо эдюулээд, ехэнхиинь адуулжа гарана.

Ахалагша хонишонтой сугтаа нүхэрынь Александр Нимаев, мүн тэдэндэ туһалалсахаяа ерэһэн Богис Вафим, Ханда Чимитова гэгшэд хүдэлэлсэнэ. Ёһотойл бэрхэ зон даа.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахалагша хонишон Цыпилма Цыденова.

Авторай фото.

АЖАЛЫНЬ ЭМХИТЭЙ

Байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 3,6 килограмм нооһо хайшалхаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан «Дружба» колхозой хонишод түл абалгаа түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаһан юм. Гараһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула түс ажахын правлени, партийна болон комсомолой организацинууд горитойхон хүдэлмэри хэжэ байнхай. Мүнөө отара бүхэндэ түл абалгын үедэ хонишодто туһалалсаха зорилготойгоор комсомолшууд болон коммунистнууд эльгээгдэнхэй. Жэшээлбэл, үнинэй кукурузашан Ж. Цоктоев, механизатор С. Балданов, коммунист С. Ленхоев, Ц-Д. Аюшеева, тракторист В. Санжалов, комсомолшууд Света Абидуева, Клара Жамбалова, Рита Юмова, Галя Ленхоева, Дуся Гомбоева гэгшэд хонишодой бригадануудта ошожо, хурьгашанаар ажаллажа байнхай.

Һүүлэй мэдээгээр энэ колхозой үнинэй хонишодой нэгэн Самбу Санжаловай отарада 300 гаран хурьган абтаад байна. Хурьгашанаар ажалладаг С. Абидуева, К. Жамбалова, Р. Юмова гэгшэд дүй дүршэлтэй Норжима Задеевнагай хүтэлбэри һургаал доро нарай хурьгадаа һайнаар тобиржуулна. Харин эдэнэртэй хүршэ болохо Лубсан Юмовэй даадаг хонишодой бригадада түл абалга баһал амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Эндэ ажалладаг Галя Ленхоева, Арья Гомбоев гэгшэд абтаһан 317 хурьгаа гарзада оруулангүй түлжүүлнэ.

Мүнөө колхозой бусад отаранuудта түл абаха хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байнхай.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

Түгнын тэнюун тала үбэлэй бүхэ нойрто дарагдаһан шэнги, дун сагаан саһан хүнжэл доро дууражa хэбтэнэ. Эгээл энэ үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн соогуур холын хүнхэр, жалганууд соогуур «хороһон» отара, бригадануудта хонид түлэг хурьгалжа, хонишод сүлөө тухагүй хүдэлнэ.

Һаяшаг бидэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой холын отаранuудай нэгэндэ Дондок Сахьяевич Батуевай даадаг бригадада хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ мүнөө хурьгад үдэр, һүнигүй адхаржа байнхай. Эдэ олон хурьгадые өөрынгөө энхэргэн зөөлэхэн гараар тодожо абадаг үнинэй хонишон Самажап Дашинимаевна Дашинимаеватай танилсаабди. Энэмнай хорёод жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ, эгээл «эмтэй домтой, урин нарин гартай» хонишон болонхой. Нүхэр Батуевтанай хүдэлдэг бригада жэлһээ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлдэг, хонин бүриһөө 3,2—3,4 килограмм нооһо хайшалдаг байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, бэрхэ хонишон Д. С. Дашинимаева.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЭРХИМҮҮДТЭ—ТУГУУД

1972 ондо мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхын түлөө, малай ба шубуудай ашаг дээшэлүүлхын түлөө Россин Федерациин автономито республикануудай, хизаарнууд, областьнууд болон автономито областьнуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС хаража үзэбэ.

Баруун-хойто зонодо — Ленинградай область, Волго-Вятскын зонодо — Мариин АССР, Түбэй-Хара хүрьһэтэ зонодо — Белгородско область, Алас-Дурнын зонодо — Сахалинай область. Хойто зонодо—Яхадай АССР Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илаа гэжэ мэдэрэгдэбэ.

Мариин АССР-тэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулха, мүнгэн шан үгэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Ленинградай, Белгородско, Сахалинай областьнуудта, Яхадай АССР-тэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудые үлөөхэ, мүнгэн шангуудые үгэхэ гэжэ шиидхэгдэбэ.

Хойто-Осетиин АССР, Мурманска область, Коми АССР, Камчатскын ба Магаданай областьнууд социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээд, мүнгэн шангаар тэмдэглэгдээ.

(ТАСС).

ҮБЭЛДӨӨШЬЕ МИИН ҺУУНАГҮЙБДИ

...гүбээнүүдэй тарялан ...хүсэтэ трактор, маши-...й хүнхинэлдэжэ, юһэ-...табан жэлэй гурбадахи ...й тарилгын эхилхэ саг ...е холо бэшэ болобо. ...гурба һара үн-..., хабарай халуун хү-...ин хаһа тулажа ерэ-...

...һээ манай бригадын ...торнууд, тарялашад ... үбэлэй сагташье миин ...й, ерэхэ ургасадаа ...аа сэдьхэлээ табин, ...й тарилгын ойртохо ...шагай шангаар хү-... Илангаяа энэ жэлэй ...й тарилга урда урдынхи-... илгаатай гээшэ. Хэ-... мэдэһээр кубаниинхи-...ээгээр, мүн КПСС-эй ..., СССР-эй Министрнүү-... Соведэй, ВЦСПС-эй, ...эй ЦК-гай тогтоолдо ... болгон, бүхы ороной-... тэрэ тоодо республи-...й тарялашад социалис ...өөндэ зэлэ татан жагса-...ээ хэзээнэйхиһээ ехэ, ...алгатайшье уялгануу-...ажа байна.

...э хүсэтэйгөөр, үргэн дэ-...гээр дэлгэржэ байһан ...бүхэсоюзна мүрысөөндэ ... бригадашье хам орол-... шиидэнхэй. Үнгэрэгшэ ... эндэмнай хабартаа, ... ехэ ган боложо, ороо-һо тарянай, хартаабха, овощ болон тэжээлэй ургамалнуудайшье биратай ургаса абхуулаагүй. Жэшээлхэдэ, 1209 гектар тарялангай гектар бүриһөө 12,1 центнер, тэрэ тоодо гектар бүхэнһөө 13,3 центнер шэниисэ хуряагаабди. Ондоогоор хэлэбэл, энэмнай бүхы колхоз соо абтаһан ургасаһаа гектарай нэгэ центнерээр ехэ болоно.

Гэбэшье энээгээр һанаагаа амарха үндэһэн манда огто үгы. Мүнөө га бүриһөө арбаад центнер таряа ургуулаад, хүниие гайхуулха саг бэшэ.

Эгээл тиимэһээ үнгэрһэн жэлдэ дутуу абаһан ургасаяа энэ жэлдэ заатагүй хүсөөжэ абаха, нёдондонойхиһоо һурагүй ехэ ургаса ургуулхын түлөө тэмсэхэ гээшэ гол зорилгомнай болоно.

Сагай ямаршье уларилһаа дулдыдангүй тогтууритай һайн ургаса абаха арга боломжо, хүсэ шадалшье манайда яһала бии. Нэн түрүүн Мухар-Талын тракторна бригада жэлһээ жэлдэ колхоз соогоо эгээл ехэ ургаса абадаг. Хоёрдохёор, бригадада ажалаа арбан хургандаал адли мэдэхэ болоһон, дүй дүршэл ехэтэй, ёһотойл газарайнгаа эзэд, бодото тарялашан угай механизаторнууд олон. Бэрхэ трактористнар Иван Бородин, Леон Вишняков, Давыд Афанасьев, Александр Павлов, Степан Матвеев, Леон Щигин гэгшэд хабартаа газар хахалха, сеялкэ, борной шэрэхэдээ, намар комбайн жолоодохо гү, али паар хахалхадаа, халаанайнгаа даабари дүүргэнгүй агрегадаа заяандаашье зогсоодоггүй. Эдэнэй хэһэн ажалые һүүлдэнь хинан шалгаһанай хэрэггүй, хэзээдэл эрхим шанартайгаар бүтээһэн байдаг. Олонхи механизаторнуудай 10—15 жэл хүдэлһэн зон. Иимэ хүнүүдтэй хадашье урбуулжархиха шадалтайбди гэхэдэ болохо.

Һаяшаг бригадада суглаан боложо, энэ жэлдэ хэхэ ажал, урдахи зорилгонууд, шэнэ социалис уялгаяа яажа дүүргэхэ тухай хөөрэлдөөбди. Хүн бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа.

Байгша ондо бүхы тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 15—16 центнер таряа, тэрэ тоодо гектарай 20 центнер хүрэтэр шэниисэ хуряаха аргатайбди. Иимэ ургаса миил зүндөө байгаалиин хайраар ургашахагүйнь мэдээжэ. Энээниие түйлахын тула үшөөл габшагай шангаар, бүхы арга боломжоёо гүйсэд элсүүлэн хүдэлхэ болонобди.

Манай эндэхи тарялан гол түлэб үндэр хада газарта, ой модоной захаар байдаг дээрэһээ хахалха, элдүүрилхэ, ургасыень хуряахын тула ехэхэн шадабари, мэргэжэл хэрэгтэй. Хоёрдохёор, уһалагдадаг газар үгы дээрэһээнь шииг нойтыень һайнаар барихын тула полиёо хахалха, борнойлхоһоо эхилээд, тариха хүрэтэр—бүхы хүдэлмэриие шадаал һаа, богони болзор соо дүүргэхэ гээшэ гол шухала. Илангаяа эндэмнай намар эртэ хюруу унахаяа һанадаг. Тиимэһээ эртын таряае апрелиин 25—28 багта эхилээд, арбан хоног соо заабол дүүргэхые оролдодогбди. Тиигэхын тула бүхы техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ ёһотой болонобди. Мүн ехэ ургаса абахын тула утэгжүүлгэ горитой гаргаха хэрэгтэй ааб даа.

Энэ жэлэй тарилгада 200 гектар сэбэр паар хахаланхайбди. Үнгэрэгшэ зундаа газарай хүрьһэн ехээр хатаһан байжа, намарай паар биратай хахалагдаагүй. Тиимэһээ ехэнхи газараа хабар хахалжа, тариха болонобди. Тарялангай үрэжэл дээшэлүүлхын тула хабар газараа хахалхадаа тэрээнтэй нэгэмүһэн оруулхын тула 50 тонно аммиагай уһа бэлдэнхэйбди. Шэниисын үрэһэ тарихадаа хүрьһэндэ орооһонтой сугтань гектарай 25—30 килограмм оруулалсахаар монсогойлһон суперфосфат абтанхай. Мүн горитойхон газарта наг шэбхэ зөөгдөө, хабар болотор үшөөшье гаргагдаха юм.

Ерэхэ хабарай тарилгада 1700 центнер үрэһэ бэлдэхэ аад, мүнөө 2184 центнер үрэһэ хуу сэбэрлэжэ, шанарайнгаа талаар ехэнхиинь I ба II класста хүргөөд, хаанхайбди. Бригадымнай механизаторнууд мүнөө техникээ түлэг заһабарилжа байнхай. Бүхы 9 тракторай табаниинь бэлэн болоо.

Тэрэшэлэн үбэлдөө механизаторнуудайнгаа мэргэжэл дээшэлүүлхэ һуралсал эмхидхэнэбди. Тэндэ хүнүүд гансашье шэнэ техникэ шудална бэшэ, мүн газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ агротехникын энол арга, утэгжүүлгын ашаүрэтэй танилсана.

М. МАТВЕЕВ,

Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи тракторна бригадын бригадир.

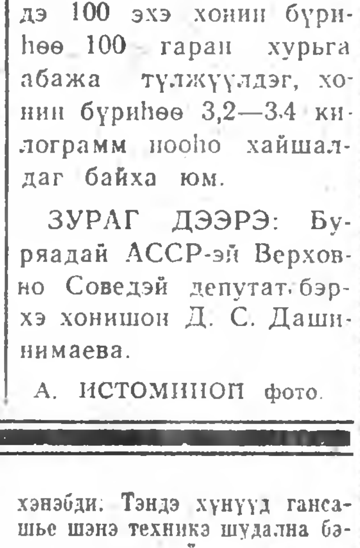

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ бригадын эрхим механизатор Леон Щигин трактораа заһабарилжа байна.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

УСОЛИИН ДАБҺАН

Орон доторхи эгээ томо Усолиин дабһанай заводто продукциень полиэтилен пленко худар амһарталха түргэн автомадууд тодхогдоо. Эдэнь минутын туршада 25-һаа 70 хүрэтэр пакет бэлдэдэг.

Усолиин дабһан тон сэбэр юм. «Экстра» гэжэ жэжэ, сахюур сагаан дабһан эдеэ хоолой, һү-мяханай, мяханай консервын промышленностьда хэрэглэгдэнэ. Кристалл болгогдоһон дабһаар медицинын эмсэг хэрэгсэлнүүдые бүхэ болгодог. Дабһаар овощ, алим жэмэсэй хальһан арилгагдадаг, һайн шанартай шэнэ будагууд бэлдэгдэдэг.

Энэ предприяти үнгэрһэн жэлдэ һэльбэн шэнэдхэгдэһэнэй, түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар проектнэ хүсэеэ дээшэлүүлээ. Жэлэй туршада эндэ 260 мянга гаран тонно дабһан бэлдэгдээд, хэрэглэдэг эмхинүүдтэ бултадаа шахуу «Экстра» гэһэн маркатайгаар эльгээгдээ.

— Дабһа амһарталга һаа болотор дабһа бэлэдхэлгые һаатуулдаг байгаа, — гэжэ предприятиин ахамад инженер В. Ф. Горбачук хөөрэнэ. — Дабһые полиэтилен амһарта соо хэхэдэ шиигтэдэггүй, гутадаггүй, зөөхэдэ гоожодоггүй байхаһаа гадна, харахадашье зохид байдаг.

ТАСС-ай корр.

Эрхүүгэй областиин, Усолье-Сибирскэ тосхон.

УҺАНАЙ НӨӨСЭ АРЬБАДХАГДАНА

Донецкэ областиин зарим районуудта талын горхонуудые сэбэрлэхэ, булагуудые һэргээхэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилбэ. Гуша гаран сөөрэм тогтоогдожо байнхай. Областиин ажахынуудай уһалагдадаг талмай нилээд үргэдхэгдэжэ, 140 мянган гектарта хүргэгдэхэ юм.

Марьинска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ хэрэгтэ илангаяа оролдосотойгоор хандана. Экскаватораар газарай хүрьһэнэй хаг шорой малтагдан абтажа, булагууд бурьялан гарана. «Сельхозтехникын» районно нэгэдэлэй механизаторнууд түс ажхыда туһална. Уһа сугларуулха нөөсэ сөөрэм бии болгоо, уһанай урдахаяа болиһон һубэнүүдые сэбэрлэнэ. Энэнь колхозой уһалагдадаг газарай талмайе гурба дахин нэмээжэ, зургаан зуун гектарта хүргэхэ арга олгохо. Энэ хабарһаа овощ, корнеплод олон жэлэй ногооной тарилга уһалагдахаһаа гадна, ороoһото ургамалай эзэлһэн талмай ундалуулагдаха юм.

Марьинска районой ажахынууд — «бага уһалуури» бии болгохо үүсхэл гаргагшад газар шанаржуулха ехэ хүдэлмэри хэнэ, «Родина», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай, Горькиин нэрэмжэтэ совхозой хэрэглэдэг Волчья, Сухие Ялы горхонуудай һабые гүнзэгыруулнэ, полинууд дээгүүр соргонуудые татана. Иигэжэ Марьинскын тарялашад ерэхэ хабарһаа ургамалнуудай тарилгын бүхы талмайн арба нэгэн процентые уһалха аргатай болоно.

ТАСС-ай корр.

Донецк.

ЛАТВИИН СТРЕЛОГУУД ТУХАЙ ФИЛЬМ

Ригын кинематографистнуудай буулгаһан «Петерс» гэжэ фильмын гол темэнь—Совет засагай түрүүшын жэлнүүд. Октябриин түйлалтануудые хамгаалгада Латвиин улаан стрелогуудай хабаадалга болоно. Латвиин социал-демократиин элитэ ехэ ажал ябуулагша, Соведэй ба партийна мэдээжэ хүдэлмэрилэгшэ, 1917 ондо ВЧК-гай түрүүлэгшэ Ф. Э. Дзержинскиин орлогшо, революционно трибуналай түрүүлэгшэ болоһон Яков Петерс—картинын гол герой.

Латвиин театр ба киногой мэдээжэ актер Гирт Яковлев Петерсын ролиие гүйсэдхэнэ «Прощание с Петербургом» гэжэ картинада Иоганн Штраусай ролиие гүйсэдхэһэнөөрнь залуу артистые кино харагшад мэдэхэ болоһон байна.

«Петерс» гэжэ картиные режиссер С. Тарасов, оператор Р. Пикс гэгшэд буулгаа.

ТАСС-ай корр.

Ригэ.

Политическэ hуралсал

БЭРХЭ ПРОПАГАНДИСТ

Гусиноозерск хотын промышленна училищиин партиина эхин организаци коммунистнуудай политическэ hуралсал муу бэшээр эмхидхэhэн юм. 1972—1973 оной hуралсалда эндэхи коммунистнууд промышленностиин экономикэ шудалха кружогто hуралсана.

Тус кружогой нэгэ хэшээлдэ байха хэрэг гараа hэн. Январиин нэгэ үдэшэ, тодорхойлон хэлэбэл, үдэшын долоон часта училищиин улаан булан соо хүн зон хэзээ хэзээнэйхиhээ олон байба. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ хэшээл дээрэ СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй партиин ЦК-гай, СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй ойн баярай хамтын заседани дээрэ хэлэhэн элидхэл шудалха байгаа бшуу.

Митакина Эльза Тихоновна «СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй эб найрамдал —социализмын агууехэ илалта» гэhэн темээр хэшээл үнгэргэбэ. Нэгэ часhаа үлүүхэн саг соо Эльза Тихоновна тус асуудалые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа шадаба.

— Манай СССР гүрэндэ 130 гаран ондоо яhатан ажаhууна. Тэдэнэр эбтэй эетэйнүүд. Буряадай АССР-тэ аяар 93 үндэhэ яhанай хүнүүд ажаhууна ха юм,— гэжэ нүхэр Митакина нютагай үльгэр жэшээнүүдээр баримталан хөөрэбэ.

Иимэ олон яhатанай арад зон СССР-эй Союзда нэгэ хүн шэнги ажаhуужа, промышленностиин, хүдөө ажахын, мүн барилга, транспортын талаар аргагүй ехэ амжалта туйлаа. Жэшээнь, 1940 онтой сасуулхада, 1972 ондо промышленна продукци үйлэдбэрилгые 14 дахин нэмээhэн байха юм.

Эльза Тихоновна хэшээл үнгэргэхэдөө, тэмдэглэhэн юумэсэ ходо харанагүй, ойлгуулха материалаа hайса мэдэхэ дээрэhээ үнэн зүрхэйhөө хөөрэнэ. Тиихэдэнь hурагшад hайса ойлгоно гэжэ мэдээ hэм.

— Манай пропагандист теоретическэ талаараа hайн бэлэдхэлтэй, хүндэ юумэ ойлгуулхадаа шадамар,— гэжэ кружогто ябагша Дмитрий Степанович Теплов Эльза Тихоновнае магтана.

Эльза Тихоновна Митакина арад зоной урда лекци, элидхэл хэжэ, уншажа эхилhээр үнихэнэй, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө энэ нүхэр ганса нэгэ кружогто пропагандист бэшэ, мүн «Знание» бүлгэмэй аймагай отделениин даалгабаряар городой ажалшадай урда СССР-эй ойн баярай материалнуудаар лекци уншана, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Б. ШИРЕТОРОВ.

Лекци, хөөрэлдөөнүүд

ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярай суглаанай материалнуудые хаа хаанагүй шудалжа байна. Партиин Центральна Комитедэй заабариин ёhoop, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй энэ суглаан дээрэ хэлэhэн элидхэл, бэшэ материалнуудые политическэ hуралсалда шудалжа эхилээ, элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд хүн зондо тайлбарилжа байна.

Ойн баярай сессиин материалнуудай ямараар нэбтэрүүлэгдэжэ байhан тухайда хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент партиин хэдэ хэдэн райкомдо хандаба.

Д. ДАГБАЕВ, КПСС-эй Хоринн райкомой секретарь:

Политическэ гэгээрэлэй бүхы hургуулинууд болон кружогуудта СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай сессиин материалнуудые шудална. Мүнөө партийна hуралсалда 1—2 хэшээл болоод байна. Жэшээнь, аймагай партийна, ажахын эдэбхитэдэй hургуулида байгша оной январиин эсэс багаар үнгэргэгдэhэн хэшээлдэ иимэ темэнүүд: СССР-эй . мүнөө үеын экономическа байдал, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ударидалга нарижуулан hайжаруулха гол шухала арга замууд гэhэн асуудалнуудаар лекци шагнагдаhан байна. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай темээр семинар үнгэргэгдөө.

Гадна аймагай партийна, советскэ, ажахын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэд сессиин материалнуудые шудалха хэрэг hайжаруулха зорилгоор аймагай ажахынуудта, леспромхозуудта гаранхай. Мүн энэл асуудалаар аймагай түб hууринай эмхи зургаануудай, организацинуудай агитаторнууд, политинформаторнуудай семинар үнгэргэгдөө, эдэнэр политическэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Манай аймаг дотор 6 кинолектори хүдэлнэ. Эдэнэр мүн лэ ойн баярай сессиин материалнуудые нэбтэрүүлнэ.

И. САМБУЕВ, КПСС-эй Зэдын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша:

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан ойн баярай сессиин материалнууд политическэ hуралсалай программаhаа гадуур хоёр хэшээл үнгэргэгдэхэ заабаритай. Сессиин материалнуудаар пропагандистнарай семинар үнгэргэгдөө hэн. Мүнөө хүдөөгэй партийна организацинуудта хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ сессиин материалнуудаар хэшээлнүүд хэгдэжэ дүүрэхэнь. Олонхи пропагандистнар энэ материал hонинноор хөөрэжэ үгэнэ. Жэшээнь, Зэдэ станцидахи ПМК-гай главна инженер И. П. Николаев пропагандистаар хүдэлдэг. СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай сессиин материалнуудта зорюулжа, 2 хэшээл үнгэргөө, хэшээлнүүдынь hонирхолтойгоор үнгэрөө.

Колхоз, совхозуудай партийна организацинуудта агитаторнууд, политинформаторнуудай семинар үни үнгэргэгдөө hэн. Мүнөө эдэнэр хүн зоной дунда хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна. Мүн «Знание» бүлгэмэй эхин организацинуудай лекторнууд лекцинүүдые уншана.

С. БАДМАЕВ, КПСС-эй Хяагтын райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша:

Үзэл сурталай хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ улаан булангууд яhала ехэ hуури эзэлдэг байhаниинь ойлгосотой. Тиимэhээ эдэнэрэй хүдэлмэри hайжаруулха зорилгоор партиин манай райком улаан булангуудай конкурс соносхоhон байна.

«Дружба» колхозой партийна комитет улаан булангаа алишье талаhаань hайнаар тухеэрээ. Малай гүүртэ, фермэнүүдтэ хүдэлдэг агитаторнуудай аймагай семинар энэ колхозой улаан буланда үнгэргөөбди. Элдэб асуудалаар заабари абахаhаа гадна, эндэ сугларагшад улаан булан яажа түхеэрхэб гэжэ эдэнэрэй жэшээ дээрэhээ хараа, үзөө, танилсаа. Малшадай, газар тарялангай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай партиин ЦК-гай, СССР-эй тогтоолнуудые улад зондо тайлбарилха, ойлгуулха, мүрысөө эмхидхэхэ хэрэг hайжаруулха, ССР Союзай 50 жэлэй ойн баярай сессиин материалнуудые олониитэдэ нэбтэрүүлхэ тухай эндэ хөөрэлдөөн болоhон, агитаторнууд методическа заабари абаhан байна.

Аймагай партийна, советскэ, ажахын эдэбхитэдhээ бүридэhэн политинформаторнууд, лекторнууд хүдөө гаранхай, ойн баярай сессиин материалнуудые олониитэдэ ойлгуулжа байна. Малай фермэнүүдтэ, машинно-тракторна мастерскойнуудта хөөрэлдөөнүүд хэгдэнэ, лекци уншагдана.

Гадна политическэ hуралсалай бүхы hургуулинууд болон кружогуудта программаhаа гадуур 2 хэшээл үнгэргэгдөө. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярай сессиин материалнууд эндэ хэшээлнүүд дээрэ үзэгдэhэн байна.

«Знание» бүлгэмэй лекторнуудай уншажа байгаа лекцинүүдэй темэ сессиин материалнуудта зорюулагданхай.

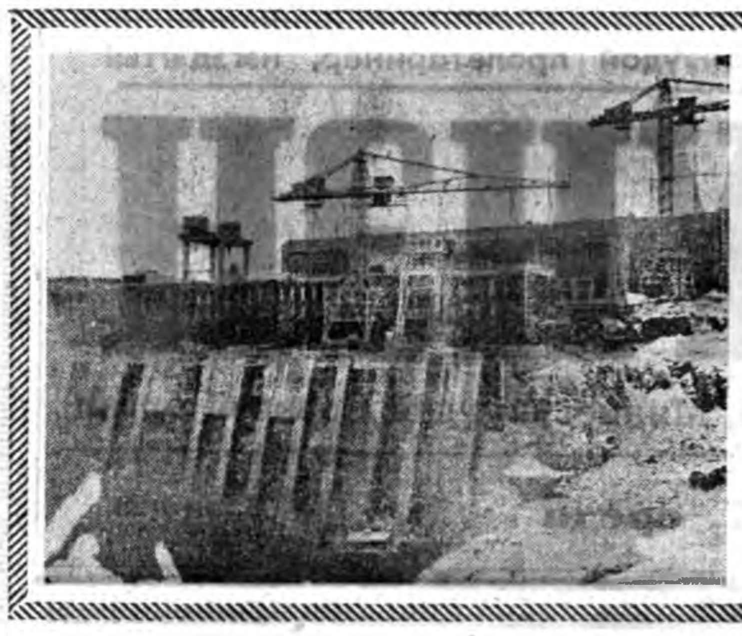

Енисей мүрэнэй нэгэ hалаа дээрэ томо гэгээнэй электростанци баригданхай. Энэмнай манай Эхэ оронгой эгээл хойто зүгэй станци.

Норильск хотын промышленна предприятинуудэндэhээ зайн гал абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Енисей мүрэнэй hалаа Хантайка мүрэн дээрэ баригдаhан гидроэлектростанциин юрэнхы түхэл.

АПН-эй фото.

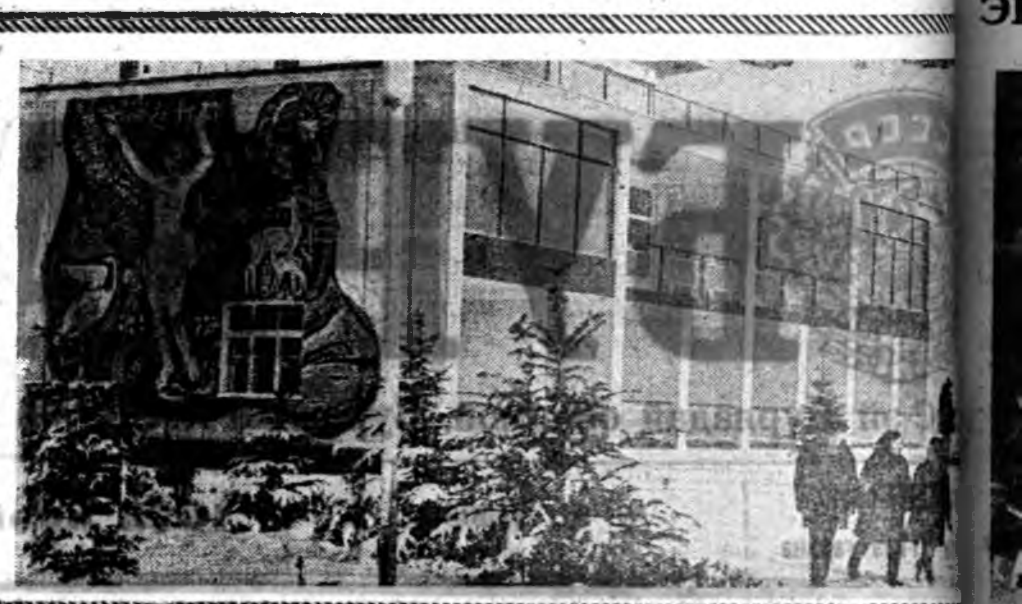

Краснодарай хизаар. «Красноармейский» совхозой малшад амаралтын шэнэ гэртэ амаржа байнхай.

Ойн нуурhаа холо бэшэхэн, үзэсхэлэн гоё газарта амаралтын энэ гэр баригданхай юм.

АПН-эй фото.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ҮРЭhЭ БЭЛДЭhЭНЭЙ АШААР

☆ Бүхы үрэhэниинь нэгэ бригадада ургуулагдана. ☆ Үрэhэнэй участогуудта хабарай, намарай сэбэр hайн паар шэлэгдэнэ. ☆ Бүхы үрэhэеэ 1972 оной октябриин 22-то 1-дэхи, II-дохи классай шанарта хүргөө.

Тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлжэ, адууhа малай ашаг шэмэ ехэ болгожо, арад зоной эрилтэнүүдые hайнаар хангаха гэhэн КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн, манай колхозой гэшүүд эдэ жэлнүүдтэ зарим тэды амжалтануудые туйлаhан байна. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 1971 ондо гектар бүриhөө дунда зэргээр 17 центнер, таря хуряажа абаhан байгаабди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай тон муу байhан дээрэhээ ургасамнай ехэ доошолжо, гектар бүриhөө 8,5 центнер, тэрэ тоодо 10 центнер шэниисэ хуряагдаа. Зүгөөр манай 1-дэхи тракторно-тарян ажалай бригада (бригадир В. И. Каленов) урзанда 1899 гектарай түс бүриhөө 20,5 центнер, нёдондо 10,5 центнер таря хуряажа абаа hэн. Энэмнай нэн түрүүн эрхим шанартай, hайн сортын үрэhэ хэрэглэhэнэй, агротехническэ эрилтэнүүдые наринаар баримталhанай ашаа үрэ гээшэ гэжэ тоолонобди.

Юуб гэхэдэ, В. И. Каленовой бригада колхозоо ороохо таряанай үрэhөөр хангаха үүлгатай юм. Тиимэhээ энэ бригадада бүхы хүдэлмэринь агротехническэ эрхим болзорто, эгээн hайн шанартайгаар хэгдэдэг гуримтай. Энэ бригада 1550 гектарта үрэhэ ургуулха даабаритай.

Манай колхоздо «Онохойн-4» сортын шэниисэ, «Золотой дождь» сортын обёос, «Винер» сортын ешмээн таригдадаг байна. hайн шанартай үрэhэ абахын түлэ хабартаа үрэhэнэй участогуудые шэлэн тодорхойлдог байнабди. Тэрэ бүхыдөө хоёрлогдоhон паар дээрэ, эртэ, hайнаар элдүүрилэгдэhэн намарай сэбэр паарта таригдана. Тэдэ участогуудта тарилга эгээн зохид болзорто хэгдэдэг болонхой. Тиигээд ургасань наринhайнаар харууhалагдана, полиин заха заабол дабхар хахалагдана, хоро сасагдажа, бүртаг ногоон усадхагдана.

Үрэhэнэй участогуудта бүртаг ногоогүй байхада, тэрэниие хожомоо сэбэрлэхэдэ, бэлэн бшуу. Үнгэрhэн намартаа шэниисын үрэhые ОВП-20 машинаар нэгэ удаа сэбэрлэхэдэ, тэрэнэй шанарынь 2-дохи класста хүроод байhан. Үрэhэнэй участогуудай ургаса заабол амяарлан хуряагдана. Энэ ушарта үрэhэнэй таряан шииг багатай, хуурай байдаг юм.

Үрэhэ бэлдэхэ хүдэлмэри манай ажахыда иимэ гуримаар ябуулагдадаг. Таряа хуряалгын дүүрэтэр ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэгтэй үрэhэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хаагдадаг. Үрэhэнэй участогуудай хуряагдажа захалхалаар лэ тэндэhээ асарагдаhан тарян сэбэрлэгдэжэ эхилнэ. Үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри үдэр hүнигүй ябуулагдадаг. Үрэhэнэй тарян түрүүн ОВП-20 машинаар сэбэрлэгдээд, удааhь «ОС-4,5» машинаар тарилгын шанарта хүргэгдэнэ.

Үнгэрhэн намар шэниисын үрэhэн октябриин 16-да, обёосой үрэhэн октябриин 22-то бүхыдөө сэбэрлэгдээд, тарилгын 1-дэхи, 2-дохи класста хүргэгдөөд, бүрин складта хадагалагдаад байгаа hэн.

Энэ ехэ хүдэлмэридэ 1-дэхи тоогые даагша О. И. Вершинина ехэ эдэбхи хэшээл табиhан байна. Нёдондо энэ тоог дээрэ шэниисын үрэhэн бүхыдөө сэбэрлэгдэhэн. Мүн 2-дохи тоогые даагша А. Л. Зайцев обёосой үрэhэ саг соонь сэбэрлэхэ, хадагалха ажалые hайнаар эмхидхээ.

Үрэhэнэй таряае тарилгын 1-дэхи, 2-дохи класста хүргэгшэдтэ колхознай нэмэлтэ түлбэри үгэдэг. Жэшээнь, 1-дэхи классай үрэhэнэй түлөө 20 процент, 2-дохи классай— 10 процент нэмэлтэ түлөөhэн үгтэнэ.

Теэд манай аймаг дотор үрэhэнэй таряае эрхим шанарта хүргэхэ мүрысөөн байхагүй. Энэ ехэ дутагдал гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, аймагай олонхи ажахынууд энэ шухала хэрэгтэ анхарал табингүй байжа, муу шанартай үрэhөөр тарилга хэжэ, нилээд ехэ хохидолдо ороно ха юм. Мүн республика доторшье энэ жэл тиимэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй байшоо.

Энээгээр үрэhэ бэлдэхэ хүдэлмэри дүүрэдэггүй. Хабартаа дулаан боложо эхилхэлээр үрэhээ складhаа гаргажа, наранда, дулаан hэбшээндэ байлгажа, тэрэнээ томо жэжээрнь илгажа, томонуудыень тарилгада хэрэглэдэг болонхойбди. Тиигээд тарилгын эхилхэhээ hара урид ПУ-3 машинаар бүхы үрэhөө хородожо дүүргэнэбди. Энэ ушарта үрэhэнэй ургаха хүсэниинь дээшэлдэг байна.

1973 ондо таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар бидэнэрэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Колхозой гэшүүд Краснодарай хизаарай таряашадай, мүн манай республикын Кабанскын аймагай болон Хяагтын «Родина» колхозой механизаторнуудай, тарян ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, энэ жэлдэ 3800 гектар таряалангай гектар бүриhөө 15 центнерhээ бага бэшэ ороохо, гектарай 200 центнерhээ доошо бэшэ кукурузын ногоо, сабшалангай гектар бүриhөө 18 центнер үбhэ хуряаха үүлгэ абаад, бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоhон байна.

Урдаа табиhан эдэ зорилгонуудаа бэелүүлхэ арга боломжонууд манда гүйсэд бии. Үрэhэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэнхэй. 720 гектар сэбэр паар, 1800 гектар намарай паар хахалагданхай. Таряалан, сабшалан дээрэ 4620 тонно наг шэбхэ гаргагданхай. Тарилгын эхилтэр үшөө 8 мянгаад тонно шэбхэ зөөгдэхэ юм. Тарялан дээрэ, гол түлэб кукуруза ургуулха газарта 2500 центнер, сабшалан дээрэ 3000 центнер минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаха байна.

Колхоздомнай 6 севооборот баримталагдана. Энэ жэл түрүүшынхеэ 100 гектарта горох ургуулхамнай.

Кукуруза, кууэику ургуулха, сабшалан hайжаруулха тусхай звенонууд саг үргэлжэ ажалладаг. Кукурузашан Ермолай Иннокентьевич Вершинин жэл бүри баян ургаса абадаг. Дүрбэн жэлэй урда тээ тэрэ Россиин Федераци дотор эрхим ургаса абаhан байгаа. Мүнөө жэл энэ механизатор гектарай адагынь 200 центнер кукурузын ногоо ургуулха зорилго урдаа табинхай.

Мүн кууэику ургуулха хоёр звено бии. Тэдэнэр бүхыдөө Петропавловкын дунда болон 8 жэлэй hургуулинуудай hурагшадhаа бүридэнэ. Эдэ звенонууд 1971 ондо гектар бүриhөө 200 центнер кууэику ургуулаа hэн. Мүнөө жэл эдэнэр 75 гектарта кууэику ургуулха юм.

Сабшалан hайжаруулха, тэрэнэй хойноhоо харууhалха хүдэлмэри луговодуудай 3 звенодо даалгагданхай. Колхозой эрхим луговод Владимир Макеевич Шарин нёдондо 240 гектарай түс бүриhөө 23 центнер үбhэ хуряажа абаа hэн.

Колхозоймнай гэшүүд Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлжэ, гүрэндөө түсэбhөө гадуур 1900 центнер ороохо таряа худалдаха, нийтынгээ шүүhа мал hайн тэжээлээр хангаха зорилгоо амжалтатайгаар бэелүүлхэ байhандаа этигэнэ. Хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэг агрономуудай оролдолгоhоо болохо гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб. Тиимэhээ колхоз, совхозуудай агрономуудшье энэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ бээз гэжэ hанагдана.

В. ЛОБАДЗЕ,
Зэдын аймагай
XX партсъездын
нэрэмжэтэ колхозой
главна агроном.

ГРУЗИИН ССР. Телетскдэ hүнэй комплекс ашаглалгада оробо. Хүдөө ажахые оньhожоруулха, электрижүүлхэ талаар Грузиин эрдэм-шэнжэлгын институт комплексын технологиие, машинануудые бэлдээ.

Комплекс. Автомат арга хэрэглэhэн, оньhожоруулагдаhан үнеэдэй хоёр байратай. Байра бүхэндэнь хара-соохор үүлтэрэй 400 үнеэн байлгагдана. «Тандем» түхэлэй түхеэрэлгэ эндэнь тодхогдонхой. Тэжээл оньhон аргаар хубаарилагдана.

Малые тэжээлээр хангахын түлэ hайжаруулагдаhан бэлшээринүүдые эндэ түхеэрээ. Бэлшээринүүд автомат аргаар уhалагдана. Сенаж хадагалха башнинууд бодхоогдонхой.

Комплексдо промышленна телевидени хэрэглэгдэнэ.

800 үнеэдые арбан хоёр хүн харууhалдаг. Центнер hү үйлэдбэрилгэдэ нэгэ хүн 1,2 часай туршада хүдэлhэн болодог. Центнер продукциинь өөрын үнэ сэн 9 түхэриг 10 мүнгэн болодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фермэ дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СТАЛИНГРАДТАХ[И] ТУЛАЛДААНАЙ 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

МАМАЙ[Н] ДОБУУН

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуехэ дайнай эхилhээр тэбхэр жэл болоод байхада, манай Забайкальска 321-дэхи дивизи Волго мүрэн дээрэ буугаа hэн. Энэ дивизидэ манай республикынхид, Эрхүүгэй ба Шэтын областиин хүбүүд олоороо алба хэжэ байгаа. «Сибиринхид гээшэбди» гэжэ командирнууднай хэлэдэг бэлэй.

Волго — Россиин эхэ! Волгын үндэр эрье дээрэ оршодог Сталинград хотые фашистнарhаа хамгаалан жагсаха эрилтэ табигдаба. Манай дивизи ута замай hүүлдэ эндэ буужа, 62-дохи Армиин туг доро жагсажа, Советскэ Союзай Маршал В. И. Чуйковой захиралтаар Сталинград хотые хамгаалалсаба. Ямарханшье бэрхэшээлhээ зүрхэсэнгүй, гэдэргээ алхамшье сухарингүй, ами наhаяа гамнангүй, энэ хотые үбсүүгээрээ урдаhаань тулалдаха хатуу эрилтэ табигдаа. Хамгаалагшадай хатуу зоригоор, үндэр мэдэрэлээр шарээгдэhэн эрэлхэг габьяа тэрэ үеын тэмсэлэй hүлдэ омогорхол, жэшээ ба заншал болон бултаниие баатаржуулаа.

Тэдэ үдэрнүүдтэ фронт шадар болоhон лэ зүблөөнүүд дээрэ, ахалагша командирнуудай хөөрөөндэ, Армиин ба дивизиин газетэнүүдэй хуудаhанда Мамай дурдуулагша hэн: «Мамайн добуун — Сталинградай үүдэн мүн, хэн Мамайн добууе эзэлнэб, тэрэ илагдашагүй, Мамайн добууе абаха, алдахагүй ёhотойбди» гэhэн хурса удхатай үгэнүүдые дуулахадаа. Хэжэнгын Шилсаана, Яруунын Дархита гү, али Хоринн Наран хада шэнги үндэр хада байгаа ёhотой гэжэ hанагша hэм. Байлдаагүй сэлмэг үдэр Мамайн добууе дурамаар харахадамни, хододоол утаа маханда дарагданги байдаг hэн. Дайнай замхаhан үдэр Мамайн добуун хара хүхэльбэ үнгөөр малайжа, уралтажа харагдаха. Офицер бүхэнэй карта дээрэ Мамайн добуунай хаанань дайсанай бэхнжүүлгэ ба «НП» бииб гэжэ тэмдэглэhэниинь багтажа ядан аржыдаг hэн. «Мамайн добуунай түлөө шанга тулалдаан үргэлжэлhөөр», «Мамайн добуун манай гарта оробо» гэhэн мэдээсэлнүүд бултанай сэдьхэл hэргээдэг hэн. «Манайхин саг зуура Мамайн добууе орхибо» гэhэн мэдээсэл үhөө хорыемнай бусалгадаг байгаа. Мамайн добуун шадар 135 хоногто үргэлжэлhэн шанга тулалдаанай түрүүшын үдэрнүүдтэ энэ хада хэдэнтэ абтаhан, абхуулагдаhан добуун ха юм. Энэл үндэрэй түлөө 62-дохи армиин сэрэгшэд хэды гайхамшаг зориг габьяа харуулаа гээшэб! Нэгэ үдэр соо дайсанай арбан хоёр галзуу добтолго угтажа тулалдаhан, Мамайн добуунай хахадые эзэлээдшье хэбтэhэн ушар али олон юм.

Мамайн добуунай бусалтагүй манай гарта ороод байхадань, ябаган сэрэгэй 284-дэхи дивизи дайсанhаа хамгаалан эзэлээ. Сталинград хамгаалха, саашанхи байлдаанай үедэ Мамайн добуунай үүргэ ехэ байгаа. Дайсан энэ добууида обтожо, хэды ехэ hомо хаяаб, хэды олон томо буу саг үргэлжэ тодхожо байгааб, дайсад хэды олоороо эндэ үхэлөө олооб!

Сталинградай түлөө тулалдаанай амжалта туйлагдажа, фашис булимтарагшадай бүhэлэгдэн, бута сохигдоод байхада, Мамайн добуунай алдар суу бүри гайхамшаг үргэн болоо hэн. Шэнэ геройнууд элирэн гаража, тэдээн тухай домог түүхэ халэгдэжэ захалба. Мамайн добуун — илалтын hүлдэ. Дайнай дүүрэhэнэй hүүлдэ «Мамайн добуунай шорой түмэр хоёрой алиниинь ехэб?» гэhэн үгэнүүд дуулдаа hэн. 1943 оной февралиин 2-то Сталинград шадар хүреэлэгдэhэн дээрмэшэд эсэслэн бута сохигдобо. Тиин манай эрэлхэг зоригто сэрэгшэд Мамайн добуунhаа ерэхэ илалтын гэрэлтэ найдалай туяа харан, урмашан баярлаба. Эндэhээ баруулжаа дайсадые намнан мордоходоо, Сталинград хамгаалалсагшад: «Энэ дайнhаа амиды үлөө hаа, заатагүй Сталинград ерэжэ, Мамайн добууе харахабди. Амгалан үеын нарата үдэр эндэ ерэжэ, Россиин эхэ—Волго мүрэндэ дохихобди. Хэды hайн нүхэднай эндэ унаа гээшэб! Бидэниие хамгаалан аршалжа, дайшалхы зориг бадаруулжа, эндэхи газар эльгэндээ тэбэрин унаа. Волгын арюун тунгалаг уhан шадал тэнхээ оруулагша hэн», — гэлдээд, хүбүүд баруулжаа ябаа hэн. Бишье энэ hаналда абтанги ябааб. Тэрэ гэhээр тэбхэр 30 жэл болошобо. Ямар түргэн саг ошоно гээшэб? Амгалан сагта иимэ бшуу. Жаргалдаа дашууржа, сагайшье ошоhые мэдэхэгүйш. Шэрүүн дайнай үедэ 3 үдэр 3 жэлэй тухай hанагдагша бэлэй.

Сталинград бодхоогдожо, гоё городуудай нэгэн болобо. Мамайн добуун дээрэ асари томо ансамбль хүшөө бодхоогдоо гэжэ дуулахадаа баярлажа, заабол ошожо үзэхэ хүсэлтэй байгааб. Энэ хүсэлни дала нэгэн оной зун бэелээ hэн. Сочидо амараад, бусаха замдаа Волгоград хүрөө hэм.

Сочиhоо ниидэhэн самолёдНай үдэшын арбаад сагаар Волгоградай аэродром дээрэ бууба. Самолёдhоо шамдан гарахадам, аэропортын оройдо Герой хотын Алтан Одоной, тээ доогошогуур Сталинград хамгаалhанай түлөө медаль бэ Волгоград хотын гербын алтаран толоржо байхые харабаб.

«Волга» машинын хажууда байhан гонзогор сагаан шарайтай, гэдэргэнь hамнаhан үhэтэй залуухан хүбүүндэ сэхэ ошоходом, соохор хүлэгэйнгөө үүдэ нээжэ, «Һуугты!» гэжэ урнба. Хоёр захаараа таримал модотой жэгдэ харгыгаар дунгинуулбабди.

— Хүбүүн, хэдытэйбши?

— Хорин дүрбэтэйб.

— Залуу нүхэр байнаш даа. Шинии түрэхэhөө дүрбэн жэл урда танай энэ городые фашистнуудhаа хамгаалалсажа, дүрбэ hара хахад ябаhан хүм даа, — гэбэб.

— Зүб даа. Минии үбгэ эсэгэ эндэ унаа юм, — гэбэ.

— Олонойл эсэгэнэрэй унаhан газар шуу даа.

— Та, хаанаhаа ерээбта?

— Байгал далайн эрьеhээ.

— Та манай городой хүндэтэ айлшан гээшэлта!

— Олонойл ерэжэ байдаг суутай город болоо ха юм.

Машинамнай Волгоград хотын эгээл түбтэ байдаг «Волгоград» гостиницын үүдэндэ хүндэлэн зогсобо.

— Эндэ ходо айлшад дүүрэн байдаг хэбэртэй агша. Хүлеэгээд байхам гү? Ондоо гостиницануудые мэдэхэб.

— Үгы даа, ошожо амарагты. Зунай hүни богони бшуу. Энэ бэеэрээ үүр сайна бэзэ. Дайнай үедэ үбэлэй сагта унтангүй хээрэ хэдэнтэ хоногдоhон город ха юм. Баяртай!

Гостиница hайнаар угтаа. Амаржа хоноод, үглөөгүүр город үзэхөө Мамайн добуун ошохоёо гарабаб. Хотын олон амжалтаар урмашан, одоол хүсэhэн газартаа хүрэжэ ерэгдэбэ даа. Асари ехэ ансамбль хүшөөгэй хормойдо буубабди. Энэ нангин бүтээл Мамайн добуунай бооридо табигдаhан шулуун хүрэгөөр захална. Өөдөө гараhан налагар үргэн гэшхүүрээр эргаахан алхалнабди. Хүн бүхэн бэеэ хуряангы, абяа шэмээгүй ябана. «Үхэлhөө далтирангүй жагса» гэhэн талмай бидэниие угтан абана. Мантан томо шулуугаар бүтээhэн, баруун гартаа граната, зүүн гартаа автомат бажуун зогсоhон багжагар бэетэй, шэрүүн шуумар шарайтай сэрэгшын дүрсэ Волго мүрэн дээрэ байhан шэнги уhан соо зогсонхой. Энээнэй бүхы түхэл байдалаарнь, шэг шарайгаарнь ажаглан харахада, совет сэрэгшын баа-

УРАН ШАДАБАРИМНАЙ ХАРАГДАА...

Худөөгэй уран hайханай бүлгэмүүдэй бүхэроссин зональна харалга Эрхүү хотын Н. Охлопковой нэрэмжэтэ драматическа театр соо боложо үнгэрбэ гэжэ хүнүүд, уншагшад газетэнүүд дээрэ уншаа ёhотой. Энэ уран hайханай зональна харалга хадаа агууехэ СССР ороной байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаа hэн. Энэ харалгада Яхадай, Тувын, Буряадай автономито республикануудай, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Агын, Усть-Ордын национальна округуудай уран hайханай коллективүүд хабаадалсаба.

Харалгын жюридэ 20-ёод хүн оролсоо. Хэд бэ гэжэ хоолохо болоо hаа, Москвагай гүрэнэй консерваториин профессор, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша К. М. Лебедев, «Музыка» хэблэлэй редакциие даагша, РСФСР-эй габьяата артист В. П. Удалов, РСФСР-эй Культурын министерствын ахалагша инспектор Е. Д. Воронов болон бусад бии.

Манай худөө нютагуудай уран hайханай бүлгэмүүд энэ жэлэй харалгада hайнаар бэлдээ гэхэдэ алдуу болохогүй. Харалгада табиhан номер бүхэмнай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Эрхүүгэй драматическа театрта зал абахань ехэл хүшэр байба. Тингээд манайхидайш олохэл зүрхэеэ хүдэлгэн, шадаяа харуулха болзороо гүйсэхэнь зүб hэн. Юуб гэхэдэ, манай артистнууд энэ харалга дээрэ эгээл hүүлдэ шадаяа харуулха байгаа.

Эрхүүгэй областиин худөөгэй уран hайханай коллективүүд Усть-Ордын национальна округой бүлгэмүүдтэй хамтаран, түрүүшын үдэр концерт табижа эхилээ. Тэдэнэй удаа Шэтын областиин артистнууд уран бэлигээ харуулаа. Тиихэдэ Тувын, Яхадай АССР-нүүдэй худөөгэй уран hайханай коллективүүд жэлhээ жэлдэ хүгжэжэ, ургажа байhанаа элитодоор харуулжа, уран бэлигэйнгээ талаар ниилээд ургаhанаа лаблан баталаа.

Манай республикын 180-яад хүн харалгада хабаадалсахаяа ошоо hэн. Бидэнэр Эрхүү хото орохынгоо урда тээ Улаан-Үдынгөө Ленинэй орденто оперо болон балетэй театр соо ехэ концерт үгөө hэмди. Энэмнай манай харагшадай урда үгтэhэн ехэ творческо тоосоон болоо гээшэ ааб даа.

1967 ондо Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, уран hайханай зональна ехэ харалга үнгэрөө hэн. Тиихэдэ манай республикын уран hайханай коллективүүд уран шадабаряа, оюун бэлигээ үндэр хэмжээндэ харуулжа, зоно соогоо түрүүшын hуури эзэлhэн гэхэ гү, али эгээл олон дипломуудта хүртэжэ ерэhэн юм. Тиихэдэ манай хүршэнэр, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Тувын, Яхадай автономито республикануудай уран hайханай коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа манай дуушад, хатаршад тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэжэ ошоо бэлэй.

Мүнөөшье баhал магтаалай үгэнүүдтэ хүртэбэбди. Концертымнай номернууд яаха аргагүй олон байгаа. Жюриин талаhаа манда үгтэhэн болзор оройдоол нэгэ час 30 минута hэн. Тиихэдэ манай концертын програм-мые тэрэ зандань табиха болоо hаа, гурбан час тухай ургэлжэлхэ байгаа бшуу.

Би өөрөө энэ бүхы программые табиха, хүтэлбэрилхэ ёhотой байгааб. Теэд яахыншье аргагүй юумэ болоо. Юуб гэхэдэ, уран hайханай зональна харалгын жюридэ гэшүүн боложо томилогдошоhон байгаа бшууб. Тиимэhээ hанаагаа зоболгон бүришье ехэ болоо. Жюриин түрүүлэгшэ Константин Михайлович Лебедев намда дүтэлжэ, энеэбхилхэ юм: «Ехэл hанаагаа зобоно гүт даа?» Үнэхөөрөөшье бидэнэр бултадаа, культурын министр Пурбожап Нимаевич Нимаевhаа эхилээд, манай уран hайханай коллективүүдэй гэшүүн бүхэн хүрэтэрөө эдэ үдэрнүүдтэ ехэ хүлгэнги, hанаагаа зобонги байгаабди. Нэгэшье хүн журам эбдээгүй, өөhэдынгөө уялгануудта үнэн сэхээр хандажа, бүхы хэхэ юумэнүүдээ нарин нягтаар бүтээдэг байгаа.

Манай хоёр аймагай уран hайханай коллективүүд эндэ нлангаяа шалгараа. Сэлэнгын аймагай «Сэлэнгэ» гэhэн арадай ансамбль, Хэжэнгын аймагай уран hайханай бүлгэмэйхид ехэл эдэбхитэй гээр, шударгыгаар харалгада хабаадалсаа гэхэдэ болоно.

Жюриин гэшүүдтэ, харагшадта тон ехээр hайхашаагдаhан, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаhан номернууд тухай эндэ тобшохоноор хөөрэхэдэ болоно. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын хүбүүдэй гүйсэдхэhэн «Шэнхинээтэ зэбэнүүд» гэhэн хатар олоной магтаалда хүртөө. Тиихэдэ РСФСР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Т. А. Полозовагай табиhан эвенк хатар олоной зүрхэ сэдьхэл доhолгоо. «Сэлэнгэ» гэhэн арадай ансамблиин бүлэг хатарша басагадай гүйсэдхэhэн «Манай басагад» гэhэн хатар уран гоё, зөөлэн маягайнгаа, хүгжэмэйнгөө талаар хатарнууд соohoo онсо илгаржа, манай худөө нютагуудай уран hайханай коллективүүдэй хараа байса ургаhан тухай эли тодоор харуулаа. Хэжэнгын аймагай Загастайн худөөгэй соёлой байшангай эрэшүүлэй ансамбль хонгёо hайхан дуутаараа харагшадай зүрхэ сэдьхэл эзэлээ.

1967 онhoo хойшо ехэшье болзор үнгэрөөгүй. Зүгөөр энэ табахан жэлэй туршада манай худөө нютагуудта ямар ехэ хубилалтанууд болоо гээшэб! Худөөгэй соёлой байшангуудта, соёлой ордонуудта, клубуудта дээдэ hургуулитай, тусгай мэргэжэлтэй хүбүүд, басагад хүдэлдэг болоод байна. Тэдэнэр хүгжэм, хатар, богонёор хэлэхэдэ, уран hайханай бүлгэмдэ хабаатай юумэнүүдые тон hайн мэдэнэ. Мүнөөмнай ехэл hонин болонхой. Нэгэ хүн олон инструмент дээрэ наадахаhаа гадна, хатаржа, дуулажа шадаха байна бшуу. Энэмнай манай соёл культурын гайхамшагта хүгжэлтын эли тодо гэршэ болоно. Хараад үзыт, Баунтын аймагай «Северное» тосхоной геологуудай ансамбль энэ харалга дээрэ ехэ магтаалтай байба. Хэжэнгын хоор тухай эндэ онсолон тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, эдэнэй гүйсэдхэhэн гурбан дуун нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой комсомолой эмхиин секретарь Б. Будаев, Бэшүүрэй аймагай соёлой ордоной методист В. Коноваленко, Бэшүүрэй аймагай библиотекарь нүхэр Н. Ефимовагай ирагуу хоолойн аялга харагшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө.

Байгша оной мартын 19-дэ худөөгэй уран hайханай бүлгэмүүдэй бүхэроссии харалгын түгэсхэлэй концерт болохо юм. Энэ концертдэ манай артистнуудай программын 6 номер табигдахаар зууршалагдаад байна. Ямар номернууд бэ гэжэ хэлэхэ болоо hаа нимэ. Куналейн шэмээшэгүүдэй хоор, «Сэлэнгэ» гэhэн арадай ансамблиин түлөөлэгшэдэй гүйсэдхэhэн «Манай басагад» гэжэ хатар, хэжэнгынхидэй «Шэнхинээтэ зэбэнүүд» гэhэн хатар, Дээдэ-Ториин соёлой ордоной «Дэбиснэм» гэhэн ансамблиин дуун, нүхэд Будаев, Ефимова гэгшэдэй дуунууд болоно.

Жюриин гэшүүд дүнгүүдые гаргаhан конференци дээрэ манай уран hайханай бүлгэмүүдэй артистнууд тухай магтаалай үгэнүүдые хэлээ. Энэ харалгын лауреатнуудай 29 диплом манай артистнуудта барюулагдаа. Тиихэдэ 164 хүн лауреадай тэмдэгүүдээр шагнагдаhан байха юм. Мүн бусадынь нэгэдэхи, хоёрдохи шатануудай дипломуудта хүртөө.

Манай уран hайханай коллективүүдэй амжалтые тайлбарилан хэлэхэ болоо hаа, нимэрхүү гэжэ hанагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ худөөгэймнай уран hайханай коллективүүд хараа байса ажал хүдэлмэреэ hайжаруулаа. Тиигээд тэдээндэ хабаадагшадай олонхинь юрын мэргэжэлтэ хүнүүд, механизаторнууд, хонишод, hаалишад, луговодууд байха юм. Энэмнай ехэл амжалта гээшэ. Манай артистнуудай концертын программа удхынгаа, уран hайханай шадабариин, темынгээ талаар үндэр хэмжээндэ хүрэнэ гэжэ жюриин гэшүүд нэгэн дуугаар сэгнээ. Жэшээлхэдэ, зарим республика, областьнуудай уран hайханай бүлгэмүүдтэ худөөгэй юрын мэргэжэлтэд үсөөн хабаадалсадаг hаань, манда тэдэнэр олон байгаа бшуу. Тиигээд программамнай СССР-эй аха дүү арадуудай хани барисаан, интернационализм гээшые баримталан харуулhан, нэгэ шэглэлтэй, уран хурса байгаа. Тиихэдэ манай артистнуудай хубсаhан харагшадта ехэл hайхашаагдаа.

Уран hайханай зональна харалгада эгээл олон дипломуудта хүртэжэ, уран бэлигээ харуулжа шадаhандаа бидэнэр баяртайбди.

Тиигээд туйлаhанаараа hанаагаа амарангүй, саашадаа оролдожо, үшөөл hайнаар хүдэлхэ зэргэтэйбди. Бидэниие Москва хүлеэжэ байна.

Г. ЦЫДЕНЖАПОВ,
СССР-эй арадай артист.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хэжэнгын аймагай хүбүүд «Шэнхинээтэ зэбэнүүд» гэhэн хатар гүйсэдхэнэ. 2. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой түлөөлэгшэ Б. Будаев дуулана. 3. «Сэлэнгэ» гэhэн арадай ансамблиинхид «Манай басагад» гэжэ хатар гүйсэдхэнэ.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

Юристын зүбшэл

АНХАРМА ЗҮЙЛНҮҮД

Совет хуулинуудай үндэhэ ёhонуудаар хараалагдаhан элдэб гуримууд үе сагай эрилтэтэй холбогдожо, тэрэнэй шэнжэтэй тааралдуулагдажа зохёогдодог, шэнэлэгдэдэг. Энээнтэй дашарамдуулан хуули ёhонуудта анхарма зүйлнүүд, элдэб хубилалтанууд олон болодог.

Мүнөө ажалшадай олоор асуудаг тиимэ нэгэ хэдэн гурим тухай эндэ тайлбари үгтэнэ.

Пенсидэ гараха гээд, документнүүдээ бэлдэжэ эхилэлгэнэй болоходо хүнэй түрэhэн hарань эли бэшэ байхаяа hанадаг.

Иимэ ушарта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной августда баталhан гүрэнэй пенси олгохо ба түлэхэ тухай Дүримэй 151-дэхи заабариин ёhoор, түрэhэн hарыень пенсидэ гараха жэлэйнь июлиин 1-hээ эхилжэ тоолохо юм. Һара, жэлынь эли аад, түрэhэн үдэрынь эли бэшэ байбалнь, тусхайта hарынь 15-най үдэрые абаха.

Үбшэнэй шалтагаанаар ажал хэжэ шадахаяа болибол, тэдхэмжэ больнична листогой (бюллетень) үндэhөөр түлэгдэхэ. Больнична листогоо хаяжархиhан хүндэ тэрэл медицинскэ эмхинь шэные үгэхэ болоно. Энээнэй тула больнична листогоо хаяhан хүн хүдэлдэг газарhаа хэдынэй үдэрнүүдтэ ажалдаа гараагүй тухайгаа үнэмшэлгэ асарха ёhотой.

Зарим хүнүүдэй ажалай дэбтэр дээрэ хүдэлжэ эхилhэн ажалайнь стаж өөрынь үгэhөө гү, али анхан ажалда ороhон газарайнь хүтэлбэриин зүгhөө тэмдэглээтэй байдаг. Энэ гурим 1962 оной декабриин 14 болотор хуулита байгаа. Харин мүнөө тэрэ ондоо болонхой. Хүнэй анхан хүдэлжэ эхилhэн ажалайнь стаж тэрэ анха түрүүн ажалда ороhон эмхи зургаанайнь, предприяти гү, али ажахын хүтэлбэриинь хэhэн ажалайнь дэбтэр дээрэхи тамгатай тэмдэгhээ эхилжэ тоологдохо болоно. Ажалай дэбтэр дээрэ эзэнэйнь үгэhөө абтажа хэгдэhэн тэмдэгүүд тоологдохогүй.

Ажалдаа уунги гү, али hогтуугаар ерэлгэ ажал тухай совет хуулиин 17-дохи статьягай ёhoор хүдэлhэндэ тоологдохогүй, администраци тэрэ хүнэй энэ ябадал тухай профсоюзайнь эмхидэ дуулгаад, ажалhаань гаргаха асуудал хараха эрхэтэй. Гадна архидалгатай тэмсэл шангадхаха тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1972 оной июниин указай ёhoор, архи нэтэрүүгээр уудаг хүнүүд шагналhаа, амаралтаhаа ба бусад элдэб туhаламжа, хүнгэлэлгэнүүдhээ хаhагдаха болонхой.

С. ХАЛТУЕВ,
совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй экономист.

ОРОД ХЭЛЭ ЗААЛГА ТУХАЙ

Ород хэлэ, литературын шэнэ программа научно-теоретическэ талаараа үргэдхэгдөөд, hурагшадай ухаан бодолые хүгжөөн хүмүүжүүлхэ эрилтэ табина. Эрхим багшанар шабинарые хүмүүжүүлхын тула гэшээл бүхэниие хэрэглэнэ гэхэдэ болохо.

Загарайн аймагай hургуулинуудта ород хэлэ, литературэ заалгые шалгажа үзэхэдэ, шэнэ программын материал шабинарта ойлгосотой, эрдэмэй мүнөөнэй эрилтэдэ зохинхой гэжэ элирээ. Шэнэ программа хадаа hурагшадай hуралсалай шанарые hайжаруулха хэрэгые нүлөөлдэг гээшэ ааб даа.

Загарайн аймагта ород хэлэ болон литература hайнаар заадаг нүхэд олон. Загарайн дунда hургуулиин багшанар В. А. Литвинцев, Р. Д. Лаврентьева, Г. Г. Данилова, Ключевскойн дунда hургуулиhаа В. Г. Ветлугина, Е. А. Мантатова, Үнэгэтэйhээ Л. М. Спиридонова, К. А. Мильгунова болон бусад ород хэлэнэй хэшээл hайнаар үнгэргэдэг. Үзүүлэн харуулха зүйлнүүдые, дидактическа материалнуудые, техническэ зүйлнүүдые шадамараар хэрэглэжэ, хэшээлээ hонин болгоно. Шабинарай хэлэ хүгжөөхэ, ухаалан бодомжолжо hургаха хүдэлмэри хэгдэнэ. Тиимэhээ дүрсагдаhан нүхэдэй хэшээлдэ «Юундэ?», «Бодожо үзэ», «Тобшолол хэ» гэhэн үгэнүүд олон хэлэгдэдэг.

Гэхэтэй хамта аймагай hургуулинуудые юрэнхы дээрэнь абажа харабал, ород хэлэ заалга горитойхон дутагдалтай. Муу hурадаг hурагшадай олонхинь ород хэлээр «хоёрнуудые» абана. Жэшээнь, Шулуутайн дунда hургуулиин 7-дохи, 8-дахи классуудта үсөөхэн hурагшадынь ород хэлээр, литератураар hайн сэгнэлтэтэй.

Бэлэдхэлэйнь шанарые хараадаа абажа, үхибүүдые амяарлан, тус тустайнь хүдэлмэри хэгдэнэгүй. 4—5—6-дахи классуудай дэбтэрнүүдые хаража үзэхэдэ, бэрхэшье, дундуршье, муушье hурадаг hурагшадта нэгэ янзын упражнени хүүлэдэг байна гэжэ тобшолол хэхээр. Тиигэжэ ород хэлээр бэрхэ hурадаг үхибүүд hонёо буурража, номоо үзэхэеэ болёод, дундуур шадалтанай тоодо орошоно ха юм. Һурагша бүхэнэй бэлэдхэлдэ тааруулhан хүдэлмэри хүүлэхэдэ, гүнзэгы удха шанартай. Энэ асуудалда түрүү багшанар гол анхаралаа хандуулдаг.

Шэнэ программын шухала зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэриие шангадхаха хэрэг болоно. Бодомжолхо, тэрэнээ аман хэлээр хэлэжэ hураха — hурагшадта иимэ зорилгыень ойлгуулха шухала. Ород хэлэнэй шэнэ учебнигүүд соо хэлэлгэ болон бодомжолго хүгжөөхөөр үгтэhэн материал элбэг. Теэд зарим багшанар иимэ хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна.

Шэнэ программа бэшэгэй болон сэгнэлтын тэмдэгэй дүримүүдые hайнаар ойлгуулха зорилго табиhан зандаа. Теэд Шулуутайн дунда hургуулиин 4-дэхи «А» классай хэшээлдэ ороходомнай, үгэнүүдые яажа бэшэхэ дүрим тухай хөөрэлдөөн нэгэтэшье болоогүй. Тиимэhээ hурагшад амяарлан абтаhан үгын онсо илгаае заажа шадахагүй байна. Үзэгэй алдууе дахин гаргахагүйнь тула дүрим дабтагдажа, hэргылгын хүдэлмэри хэгдэхэ байгаа. Тиимэ юумэ үгы.

Литературын хэшээлэй эгээл ехэ дутагдал юун бэ гэхэдэ, уран зохёол үзэжэ эхилхэдээ, удха түхэл хоёройнь нягта холбоон сахигданагүй, автоорай геройнуудтаа ямараар хандажа байhан тухай хөөрэлдөөн болоногүй. Литературын хүмүүжүүлхы үүргэ харааhаа алдагдана.

Һургуулиин методическа нэгэдэл мүртэй юумэ хэдэггүй байна гэжэ элирээ.

Юрэдөө Загарайн АймОНО (даагшань — Д. В. Лаврентьев) тодорхой тобшолол хэжэ, ород хэлэ болон литература заалгые эрид hайжаруулхын тула хэмжээнүүдые хараалха бэзэ гэжэ найдахаар.

И. АНГАРХАЕВА,
Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

«ЛАДА»
ХҮДЭЛМЭРЕЭ
ЭХИЛБЭ

Литература, искусство, моодо болон инаг дуран тухай асуудалнуудаар hонирходоггүй залуу хүниие мүнөө сагта олохонь бэрхэтэй ёhотой. Иимэнүүд лэ темэнүүдээр хөөрэлдөө хэжэ, сүлөөтэй сагаа hонирхолтойгоор үнгэргэдэг болохын тула Загарайн аймагай түб hууринай басагад «Лада» гэжэ нэрэтэй тусхай клуб эмхидхэбэ.

ВЛКСМ-эй Загарайн райкомой секретарь Эмма Долханова клубай президентээр томилогдоо.

Энэ hара соо клубай үнгэргэхэ хэмжээ ябуулганууд тухай хөөрэлдөөн hая боложо, түсэб баталагдан абтаба. Тэрэнэй ёhoор, бальна хатарнуудта hураха үдэшэнүүд, врачтай уулзалга, ситцэвэ бал үнгэргэлгэ, хани нүхэсэл болон инаг дуран тухай хөөрэлдөөнүүд хараалагдана.

Литература, искусство болон моодо тухай хөөрэлдөөндэ нютагай багшанар, соёлшодhоо гадна, ниислэл хото Улаан-Үдэhөө тусхай мэргэжэлтэд, ухаалан зохёохо хүдэлмэрилэгшэд уригдаха байна.

Комсомолой райкомой үүсхэлээр эмхидхэгдэhэн басагадай «Лада» клубые залуушуул баяртайгаар угтажа, хэшээлнүүдтэ дуратайгаар ябажа эхилбэ.

Н. СУТУРИНА.
Загарайн аймаг.

ПОРОШОК БОЛГОГДОhОН ШҮҮhЭН

МОЛДАВИИН ССР. *Кишиневой консервын комбинадта шэнэ цех ашаглалгада оробо. Алим жэмэсэй шүүhэн, алим жэмэсые консервэ болгоходо шэмэтэ шанараа — витамин, минеральна шүүhэн болон бусад шэмэтэ бодосуудаа — гээнэгүй. Порошок болгогдоhон 175 грамм шүүhэнhээ килограмм унда бэлдэжэ болоно.*

Алим жэмэсэй порошок болгогдоhон шүүhые экспедицидэ, туристическэ холын аяншалгада абаад гарахада ехэ зохид байха. Кишиневой «Букурия» гэжэ кондитерска фабрикада алим жэмэсэй порошок болгогдоhон шүүhэн конфетэдэ ороно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: халаанай начальник Н. Н. Карачева бэлэн продукцича хаража байна; наада таладань — операторнууд Людмила Горбунова (баруун гарhаа) ба Александрия Оня.

ТАСС-ай фотохронико.

ТУЯА ГЭРЭЛЫЕ ШЭНЖЭЛГЭ

Манай үе хадаа научно-техническэ дэбжэлтын саг мүн. Манай үе саг юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, эрдэм болбосорол гээшэ улам түргөөр хүгжэн, коммунизмын барилгын үйлэдбэриин хүсэн боложо байна. Имагтал социалис общество научна шэнжэлгые түсэблэн хүгжөөхэ, мүн тэрэнэй туйлалтанууд ажалша хүнэй байдалые бүри hайжаруулха арга боломжо олгоно. Энэ талаар К. Марксын уридшалан таажа хэлэhэниинь бэелүүлэгдэжэл байна гээшэ ааб даа: имагтал социализм үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ научнаар хандажа, улам саашадань үргэдхэжэ шадаха юм гэжэ хэлэhэн байдаг шуу.

Олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн манай Совет гүрэн эгээл хүшэр үе сагуудта эрдэм шэнжэлгын эмхи зургаануудые бии болгожо, тэрэниие хүгжөөн hалбаруулгын үндэhэ байгуулхын тула, эрдэмтэдые бэлдэхын тула мүнгэн зөөри гамнадаггүй байгаа.

СССР-эй Наукануудай академи хадаа манай орондо эрдэмэй хүгжэлтын түб болонхой. Мүн союзна республикануудтахи эрдэмэй гуламтануудай үүргэ угаа ехэ.

Манай орондо байгаали шэнжэлдэг гү, али физикын эрдэмые хүгжөөхын тула шэнжэлгын хэдэн олон зургаанууд Совет засагай тогтоhон хойно бии болгогдоhон байха юм. Тэдэнэй нэгэн Гүрэнэй оптикын институт болоно. (Оптико—туяа болон гэрэлэй үзэгдэлнүүдые шэнжэлдэг физикын эрдэмэй таhаг—**Ред.**) Тэрэ институдые эмхидхэхэ хэрэгтэ манай ороной эрдэмтэ, томо физигүүдэй нэгэн, академик Д. С. Рождественский горитой үүргэ бэелүүлhэн юм.

Д. С. Рождественский — түрүү үзэлтэй ород эрдэмтэдэй нэгэн. Эрдэмэй хүгжэлтэдэ Совет засаг ямар ехэ арга боломжо олгоноб гэжэ ойлгоhон байна. Тиимэhээ Д. С. Рождественский Совет засагай тогтоhон жэлдэ оптическа институт эмхидхэхэ тухай тодорхой түсэб зохёожо, Гэгээрэлэй наркомадта дурадхал оруулhан байна. Эрдэмтын hанамжын ёhoор, оптическа институт теори практика хоёрые үгэсүүлжэ шадаhан, шэнэ түхэлэй эмхи зургаан болохо байгаа.

Эрдэмтын hанамжа дэмжэгдэжэ, Гүрэнэй оптическа институт нээгдэжэ, Д. С. Рождественский директорээр томилогдоод, 1932 он болотор хүдэлөө.

ГОИ хадаа манай орондо оптико хүгжөөлгын эхин болоhон юм. Тэндэ оптико шэнжэлгын асуудалнуудые шиидхэхын хажуугаар залуу Совет орондо оптическа промышленность хүгжөөхэ хэрэг эрхилэгдэдэг байhан. Тэрэ институдай хүтэлбэри доро олон hалбарита оптическа промышленность бии болгогдоо. Ленинград хотодо 1923 ондо оптическа шэлэй (буряад зон «гал шэл» гэжэ нэрлэдэг) түрүүшын завод баригдаад хүдэлжэ эхилээ. Завод бии болгохо хэрэгтэ оптическа институдай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байха. Тэрэ заводой хүдэлжэ эхилхэдэ, хариин оронуудhаа оптическа шэл худалдажа абахаяа болёобди. Мүнөө үедэ манай ороной оптическа промышленность дэлхэй дээрэ түрүү hууринуудай нэгые эзэлдэг.

Оптическа институдта гушаад онуудаар гэрэлэй техникэ, оптотехникэ гэхэ мэтын оптикын эрдэмэй техническэ hалбаринууд бии болгогдоо. Заводуудта оптическа шэл яажа хэдэг байhанай, мүн бусад практическа асуудалнуудай научна тобшолол хэгдэжэ, дурсагдагша hалбаринууд мүндэлhэн юм.

Элшын шанга хүсые яажа хэрэглэхэ тухай асуудалые элирүүлхын тула фото-хэмжүүрэй, гэрэлэй техникын талаар шэнжэлгын ехэ хүдэлмэри ГОИ-да хэгдэдэг байгаа.

Гэрэлэй техникэ фото-хэмжүүр хоёрые, электротехникын болон физикын шухала асуудалнуудые хамтадхаха гэжэ шэнжэлэгшэд оролдодог байгаа. Тэдэнэр физическэ оптикын, гэрэлэй техникын теоретическэ болон физическэ үндэhые дуратайгаар шэнжэлдэг hэн. Олон жэлдэ шэнжэлгын хүдэлмэри хэhэнэй удаа институдай шэнжэлэгшэд гэрэлэй полиин юрэнхи теори (hургаал) бии болгоо. Элшэ хүсэнэй арга боломжо тухай, туяа гэрэлэй вектор тухай ойлгосо бии болгогдоо. Тиихэдэнь гэрэл туяа хаанаhаа гараад, юу гэрэлтүүлнэб гэhэн асуудал имагтал харагдаха бэшэ, мүн хоорондохи зайдань бүхы шэнжэлгэ хабаатай болоо. Тэрэ бүхы hургаал тухай А. А. Гершунэй «Гэрэлэй поли» (1936 ондо хэблэгдэhэн) гэжэ ном соо хэлээтэй. Тэрэ ном 1939 ондо Америкэдэ хэблэгдээ hэн. Юрэдөө, гэрэлэй полиие шэнжэлhэн академик В. А. Фок гэгшын түрүүшын зохёол, А. А. Гершунэй, М. М. Гуревичэй болон бусадай номууд Гүрэнэй оптическа институдта бэшэгдэhэн юм.

Гэрэл туяагай асуудалаар 1937 ондо зарлагдаhан Уласхоорондын конгресстэ зууршалагдаhан гэрэлэй поли тухай hургаал үргэн ехэ ярилдаанай темэ болоо. Тэрэ ярилдаанда дэлхэйн олон ондоо оронуудай түлөөлэгшэд хабаадаа.

Гэрэлэй полиие совет эрдэмтэдэй элирүүлhэн ушар философско удха шанартай юм.

1932 онhoo 1941 он болотор С. И. Вавилов бүхы шэнжэлэгшэдтэй хамта Гүрэнэй оптическа институдта гэрэлэй полиин теориие хүгжөөhэн ехэ шэнжэлгэ, туршалгануудые хэhэн байха юм.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай орондо оптикын эрдэмэй хүгжэлтэ оптотехникын, оптическа промышленностиин асуудалтай холбоотой.

Н. ИВАНОВ,
физико-математическа эрдэмэй доктор, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй теоретическэ физикын кафедрые даагша, профессор, БурАССР-эй эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша.

ДРВ-гэй ниислэлдэ хүхюу һайндэр — Тэт — шэнэ жэлые угтажа байна. Энэ жэлдэ вьетнамайхид илалтын, эб найрамдалай шэнэ жэлые угтаа. Шэнэ жэлэй урда тээ баян худалдаа наймаанай болоо һаа, ерэхэ жэлдэ баян дэлгэр ажаһууха гэжэ урданай домог бии юм. Тиимэ хадань эд бараан ехээр, үнэгүй сэнгээр наймаалагдана.

Ханойн бүхы дэлгүүрнүүд сэсэгүүдэй базаар дээрэ һайндэрэйхеэр хүн зон олоороо хүлгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сэсэг худалдагша басаган.

ТАСС-ай фотохронико.

ЛЕНИНГРАДАЙ ЗАН ЗАНШАЛ

Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ үнгэрэгшэ жэл хүртэһэн Казахстанай гушан таряашадай дунда «Родина» совхозой тракторист Л. М. Картаузовай нэрэ бии. Шэнэ газар элдүүрилхэеэ Ленинградһаа ерэһэн энэ хүн нютаг тухайгаа омогорхон хөөрэдэг. Тиихэдэнь нүхэдынь:

— Үгы, даа, Леня, ши үнинэй манай эндэхи болонхойш,— тиигэбэшье үнэхөөрөө, Ленинград хүнэй зан заншалтайш,— гэжэ хүндэтэйгөөр тэмдэглэдэг.

Дүрбэн үхибүүтэй тракторист гэр бүлөөрөө совхоздо орохоёо 1965 ондо ерэһэн юм. Тухайлхада, удаанаар лэ ерээ хэбэртэй. Гэхэтэй хамта эндэхи ажахыда механизаторнууд хэрэгтэй ха юм. Тэрэнэй документнүүдые совхозой директорэй харахадань: Леонид Михайлович Картаузов 1930 ондо Ленинградта түрэһэн, коммунист, 1955 онһоо Кустанайн областьдо шэнэ газар элдүүрилэлсээ гэһэн тэмдэглэлнүүд байгаа.

— Байха байраяа эзэлээд, Иван Шопиной бригадада хүдэлхэеэ ошоорой,— гэжэ директор гарыень шангаар бариба. Эрьелдээд гарахаяа ябаһан механизаторай хойноһоо хараад: — дохолно бэшэ аабзаш? — гэжэ асууба.

— Шэнэ ботинка хургыем нэгэ бага хабшана,— гээд Картаузов энеэбхилбэ.

Ажалай халуун саһа — намарай паар хахалалгын үеэр Леонид тэрэ бригадада хүдэлхэеэ ерээ. Таряашад тэрээндэ уданшьегүй дадаад, өөрын хүндэ тоолодог болоо. Машинын жэжэхэн шүрэб хүрэтэрэнь мэдэдэг, юунэй эбдэрһые абяагаарнь тухайлдаг мэргэжэлтэдэ залуушуул тон дуратай болошоо. Харбээ мотоорой «шархаабал» механизаторта хабархан туһалдагынь юунһээшье шухала юм. Харин өөрынь даадаг «ДТ-75» ходол жэншэдгүй хүдэлхэ.

Механизаторнууд үглөөнэй улаан наранһаа үдэшэ болотор хүдэлөөд, полевой стандаа эсэшэнхэй бусадаг. Нюур, гараа угаажа һэргээд, унтахаар түхеэрхэ. Харин Картаузов трактортаа бусажа, тэрэнээ удаан заһабарилдаг, тоһододог, гайха, шүрэбүүдынь шангадаадаг заншалтай юм.

Бригадада хүдэлжэ эхилһээр 10-дахи үдэртөөшье Картаузов тиимээр лэ ажаллажа байгаа.

— Ошожо амарыш, үглөөгүүр дүүргээрэй.

— Үглөөгүүр поли дээрэ гараха гүбдеэ,— гэжэ Леонид энеэбхилэн харюусаба. — Байлдаанда бэлдэлэн шэнгеэр бүхы юумэмни жэншэдгүй бэлэн хүдэлхэ ёһотой.

— Хүхюу зантайл байнаш, Леонид. Зоболон үзөөгүй, һайн ажаһууһан хаш даа.

— Замни Ленинградай ха юм,— гэжэ Картаузов харюусаба. — Үзэхэ юумэ яһала үзэгдэһэн гээд һанагшаб.

Тэрэ үдэшэ Картаузов удаан саг соо унтажа ядаба, нюдэеэ соробшье гүүлээгүй. Үни үнгэрһэн жэлнүүд һанаандань орожо, бодолыень хүлгүүлээ. Дайнһаа урид наһа бараһан эхээ һанадагшьегүй бэлэй. Вагон заһабарилгын заводто слесареэр хүдэлдэг байһан эсэгэнь блокадын үедэ наһа бараа. Калининска областиин Стихино тосхондо ажаһуудаг түрэлдөө Ленька 1941 оной зун айлшалһан юм. Тэндэл байтарынь дайн эхилшоо бэлэй. Үбгэнөө, хүбүүдээ дайнда мордохуулжа байһан эхэнэрнүүдэй уйлаһые элеэр һанадаг. Тэдэнэй байһан тосхон хүрэтэр дайн ерэхэгүй аабза гэжэ Леня һанаба. Харин нэгэтэ тосхон дээрэнь самолет харагдаад, доохонуур элибэ. Тэрэнэй далинууд дээрэ хара хас тамгын байхые бултадаа обёорһон байгаа.

Мотоорнуудай нэжэгэнээн соо пулемёдой буудахые хэншье дуулаагүй. Харин тиихэдэ тосхоной гудамжануудаар ябаһан үхибүүд, үбгэд, хүгшэд болон эхэнэрнүүдые, мүн тосхоной хажуугаар бэлшэжэ байһан бүлэг үхэрые фашис самолет хайра гамгүйгөөр буудаа һэн.

Уданшьегүй Стихино тосхон эзэмдэгдэһэн юм. Эндэхи шадалтайл хүнүүд партизан болошо ошоо. Абгань Ленинис связистаар тосхондо үлөөһэн байгаа. Даабаринуудаа жэншэдгүй дүүргэдэг байһан. Дайсадһаа тосхоной сүлөөлэгдэхэдэ, отрядай командирай дудархалаар Ленька стрелково 185-дахи дивизиин штаб шадархи полкын хүбүүн болгогдон абтаа һэн. Полктоёо хамта Эстониин Тарту хотодо хүрэһэн юм. Тэндэ, нэгэ байлдаанай үеэр, Леня ойлгомторгүй минэ гэшхэжэрхёо...

Госпиталь соо мэдээ ороходоо, хоёр хүлэйнгөө үбдэгһөө доогуур тайрагдаһые мэдэбэ.

— Хүбүүн, ехээр бү муугларла,— гэжэ военврач сэдьхэлыень заһаба. — Шимнай ленинградец ха юмши даа. Үшөөл удаан ажаябаха болоноош.

14 наһатай Леня уйдхар гашуудалда дарагдаагүй. Протезээр ябажа һураад, госпитальһоо тулгуургүйгөөр гараһан юм. Хүүгэдэй байшанда байгаа, проф-һургуулида һураа, удаа тээнь «Скороход» фабрикада хүдэлмэрилжэ байтараа комсомолдо абтаа һэн. Һанаа амар байжа, хүдэлмэрилжэшье болохо һааб даа.

Шэнэ газар элдүүрилхэеэ, шэнэ совхозуудые байгуулхаяа нүхэдынь Казахстан, Сибирь худар ошожол байба. Хаба шадалаа туршахаар одоол уужам дэлюун газарнууд ха юм. Леонид комсомолой комитедтэ ошобо. Медицинскэ комиссиин саарһа харахадаа, шэнэ газарай элдүүрилэгдэдэг нютагуудта эльгээхэ тухай гуйлтыень зүбшөөбэгүй. Голхорһон Леня уданшьегүй ажалһаа гараад, Каунаста ажаһуудаг абгадаа ябашоо. Тэндэ Картаузов өөрынгөө орондо нүхэрөө комиссида оруулжа, һайн саарһатай болоод, комсомолой Каунасай горкомой путевкоор Кустанайн областиин Чайковскиин нэрэмжэтэ совхоздо шэнэ газар элдүүрилхэеэ ерээ һэн.

Тэрэ гэһээр арбан жэл үнгэрөө. Тиихэдэ «шэнэ ботинкада хургаа хабшуулгаһан», хүхюун хүбүүнтэй мүнөө «Родина» совхозой бригадирай хөөрэлдэхые дуулабабди.

Лёня, һэрниш. Леонид нюдөө нээгээд, Иван Шопиной мэгдүү шарайе хараба.

— Энэмнай юун гээшэб? — гээд ороной хажууда хэбтэһэн протезүүд тээшэ тэрэ зааба.

— Дайшалхы замуудай дурасхаалда, — гээд дары Леонид бодожо, орон дээрээ һуугаад,— хүнгэн ажабайдалай дурасхаалда,— гэжэ нэмэбэ.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо долоон жэл үнгэрөө. Леонид Михайлович трактораа жолоодоһоор. Таряа хуряалгын үедэ комбайншье жолоододог. Түрэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл соо тракторист Картаузов 4 мянган гектар газар элдүүрилээ. Энэнь дүрбэн жэлэй нормоһоо ехэ байна.

Иимэ ехэ амжалта туйлаһан тухайдаа Леонид Михайлович болгоомжотойгоор хөөрэдэг. Тэрэнэй эрэлхэг зоригто ажалые үбсүүнэйнь алтан одон гэршэлнэ.

В. ПАРХОМЕНКО.

Целиноград.

ЗОНЫН МҮРЫСӨӨН ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

Шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй гурбадахи наадан үнгэргэгдэбэ. Спортын мастер Тарасов (Омск) манай нэгэдэхи разрядтай Сергей Самаринтай хоёрдохи уулзалгада наадаа. Тэрэ хоёр удаан саг соо тэнсүүгээр тулалдаа. Гэбэшье, Самарин морёороо алдуутай ябадал хэжэ, эсэсэй эсэстэ шүүгдэһэн байна. Баршевич (Кемерово) Семенигые (Хабаровск), Гладков (Омск) Зайцевые (Камчатка) илаа.

Бато Мункоев нэгэдэхи разрядтай Кантай (Сахалин) наадахадаа хүбүүгээ үгэжэрхёо. Кан энээниинь хэрэглэжэ, һайн добтолго эмхидхэжэ шүүһэн байна. Нэгэдэхи разрядтай Котов (Сахалин) мастерта кандидат Макаровые (Хабаровск), Савельев (Магадан), Глушаковые (Томск), Эйсмонт (Омск) Ашихинине (Свердловск) шүүгээ.

Манай бусад шатаршад Агафонов һайнаар наадажа, Гаврильевые (Яхадай АССР), Пинягин Нештуковые (Кемерово), Александр Самарин Чарухинине (Кемерово) шүүгээ. Брылев Тунигта (Магадан) шүүгдөө. Хван Вартановые илаа. Елсуков спортын мастер Адамсонтой (Омск), Залкинд Шадринтай (Омск) тэнсээ.

Түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэл улам шангадана. Спортын мастер Тарасов гурбадахи уулзалгада Мытыповые удаан болгонгүй һуулгаа. Гладков Савельевые, Кан Ястребовые (Яхадай АССР) шүүгээ. Елсуков Пинягин хоёр тэнсээ. Хван яаха аргагүй муу байдалда орожо, Александр Самаринда шүүгдэшоо. Сергей Самарин эдэбхитэйгээр наадажа, Мункоевые илажа шадаа. Залкинд Нештуковые (Кемерово), Брылев, Вартановые (Барнаул), Митыпов Абрамовичые (Эрхүү) шүүгээ. Агафонов һайнаар наадажа ябатараа, алдуу хэжэ, Ремизовтэ (Шэтэ) шүүгдэшоо.

Дүрбэдэхи наадаада Тарасов Эйсмонтой, Гладков Котовтой тэнсэһэн байна. Пинягин Макаровые (Хабаровск) хүнгэхэнөөр шүүгээ. Кан спортын мастер Адамсонтой уулзахадаа, наадаяа һайнаар эхилээ.

Манай шатаршадай дундаһаа Агафонов добтолһоор добтолжо Шишигинине (Тува) шүүгээ. Брылев Гаврильевтай дахинаа бирагүйгөөр наадажа, эсэсэй эсэстэ тэргээ алдажа, шүүгдээб гэхэ баатай болоо. Хван Карпенкотэй (Новосибирск) [...] хадаа ойлгомторгүй [...] рээ хүбүү эдихэдээ, [...] тэрэгээр андалдаха [...] болобо. Тэрэ хэдышье [...] нэтэрүүгээр тулалд[...] һаа, шүүгдэһэн [...] суков Суханова [...] Залкинд Жаданостой (Б[...]вещенск) тэнсээ.

Дүрбэдэхи наадан[...] лээр тус тустаа 3,5 оч[...] болоһон Гладков, Ад[...] Тарасов, Эйсмонт, Котов [...] шэд түрүүлжэ ябана. П[...]гин, Кан, Румянцев (Б[...]ул) гэгшэд гурба-гурбан [...] котой болонхой.

В. МАМИ[...]

Спорт — Спорт — Спорт — Спорт

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА ХАБААДАЛСАХАНЬ

Дүрэ буляалдалгаар студентнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Хойто-Осетиин Орджоникидзе хотодо үнгэргэгдэбэ. Оронойимнай институтуудай студентнэрые суглуулһан һонирхолтой энэ мүрысөөндэ хамтадаа 17 команда, тэрэ тоодо, манай Буряадай АССР-эй «Буревестник» бүлгэмэй суглуулагдамал командын гэшүүд хабаадалсаа юм.

Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн наадanай дүн гаргахада Хойто-Осетиин, Хабаровска хизаарай, Буряадай АССР-эй Смоленскэ областиин бүхэшүүл бусадай дундаһаа шалгаржа, түрүүшын һууринуудые эзэлбэ.

Манай командын гэшүүд — 82 килограммай шэгнүүртэй, спортын мастерта кандидат Олег Алексеев түрүү һуури эзэлһэн байна. Бусад бүхэшүүл Сергей Тырхеев, Гаврил Бардамов, Кирил Балдаев гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлэлсэһэн байгаа.

Мүнөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай бүхэшүүл СССР-эй түрүү һуури эзэлхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ бэеэ бэлдэжэ, һорилго эхилэнхэй. Мүрысөөн февралиин 18—22-то Гродно хотодо үнгэргэгдэхэ юм.

В. ИВАНОВ,
СССР-эй спортын мастер.

ТОБШОХОНООР

ОЛИМПИАДА. Австр[...] Инсбрук хотодо 1976 [...] үбэлэй Олимпиин наад[...] үнгэргэгдэхэ болобо. Үб[...] Олимпиин наадан 1964 [...] энэ хотодо үнгэргэгдэһэн [...]гаа. 1976 оной Олим[...] наадан Америкын Денвер [...]тодо үнгэргэхэ гэһэн тү[...]шын шиидхэбэри болюул[...]жа, энэ наада Австриин [...]лэл Инсбрук хотодо үнгэр[...]гэһэн шиидхэбэри уласхо[...]дын Олимпиин нааданай [...]тет абаба.

КОНЬКИ. Норвегиин ни[...] Осло хотодо конькигаар [...] хэйн түрүү һуури эзэлхэ [...]рысөөндэ хабаадалсаһан [...]най ороной эрхим спорт[...] Валерий Муратов дүн ха[...]дань 161,260 очко аба[...] түрүү һуури эзэлбэ. Ва[...] Муратов урилдаанай түрүү[...] үдэр 500 метрые — 39[...] 1000 метрэй зайе 1.21,62 [...]кунда соо гаталжа, эрх[...]һэн байгаа.

Тэрэшэлэн Алма-Ата [...]до үнгэргэгдэһэн урилда[...] СССР-эй гурбан рекорд [...] тоогдоһон байна. Алма-А[...] түлөөлэгшэ Валерий Тро[...] 1500 метрэй зайе 1.59,5 [...]кунда соо гаталжа, ороной [...] рекорд тогтообо. Мүн Пав[...]рай студент Владимир Б[...]баш 10000 метрэй зайда у[...]дахадаа 15.13,4 секунда [...]руулжа, дүн хамта[...] 171,997 очкотой болоо. Т[...] гэжэ СССР-эй шэнэ ре[...] тогтоһон байна.

90 метрэй трамплинһаа [...]рэлгөөр үнгэргэгдэһэн мү[...]сөөндэ Москвагай түлөөл[...] Сергей Бочков 104,5, 10[...] метрэй тэмдэгтэ һүрэхэ[...] 245,2 баллтайгаар түрүү [...]ри эзэлбэ. Хоёрдохи, гурб[...]хи һууринуудые Пермиин С[...]гей Зонтов, Ленингра[...] Юрий Калинин гэгшэд эз[...]

ШАТАР. Уласхоорондын [...]рысөөндэ хабаадалсажа бай[...] Совет ороной гурбан гросс[...]стернүүд эрхим амжалта [...]лаба. Дэлхэйн экс-чем[...] Михаил Таль 10,5 очкотой [...]рүүлжэ ябана. Юрий Бала[...] Евгений Васюков гэгшэд 1[...] 9 очкотой болонхой.

(ТАСС)

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ХАНОЙ

ДРВ-гэй СЭРЭГЭЙ ДЕЛЕГАЦИИН ТОЛГОЙЛОГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Вьетнамда амгалан байдал һэргээжэ, Индохитадта ба Зүүн-Урда Азида эб найрамдал тогтоохын тула Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдл һэргээхэ тухай түүхэтэ удха шанартай хэлсээе нарннаар бэелүүлхэ шухала гэжэ ДРВ-гэй сэрэгэй делегациин толгойлогшо Ле Куанг Хоа, дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссиин Сайгондо болоһон түрүүшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһэн хэрэгтэ Вьетнамай Демократическа Республика шухала үүргэ дүүргээ гэжэ ДРВ-гэй делегациин толгойлогшо тэмдэглээ. Вьетнамай Демократическа Республика энэ хэлсээ хүндэлжэ, тэрэнэй бэелхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, хүсэлэл оролдолгоёо элсүүлхэ байна. Тус хэлсээнэй амжалтатайгаар бэелэлгэдэ таарамжатай эрхэ байдал байгуулхын түлөө оролдохо уряатайгаар тэрэ бүхы талануудта хандаба.

ХАНОЙ

РЮВ-эй ВРП-гэй СЭРЭГЭЙ ДЕЛЕГАЦИИН ТОЛГОЙЛОГШЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын (РЮВ-эй ВРП-гэй) сэрэгэй делегациин толгойлогшо, генерал-лейтенант Чан Ван Ча дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссиин сэрэгэй делегацинуудай толгойлогшонорой Сайгондо үнгэргэгдэһэн түрүүшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, дай болюулха тухай хэлсээндэ Парижда гар табигдаһые РЮВ-эй ВРП-гэй хүндэлдэг, нарннаар сахихаар шиидэнхэй байһые, энэ хэлсээ бэелүүлхын тула бусад талануудтай Революционно саг зуурын правительствын нягта харилсаа холбоо хэхээр бэлэн байһые элирхэйлэн мэдүүлээ.

ПАРИЖ

КЛЕБЕР АВЕНЮДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын ба сайгон захиргаанай түлөөлэгшэдэй бэлэдхэлэй түрүүшын уулзалга Клебер Авенюдэхи Уласхоорондын конференцинүүдэй байшан соо болобо. Урда Вьетнамай хоёр талын хоорондо һаяар үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдэй гурим зүбшэлхэ гээшэ энэ уулзалгын гол зорилго болоно гээд РЮВ-эй ВРП-гэй делегациин эндэ тунхаглууулһан коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй үндэһөөр эдэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагдаа һэн.

Урда Вьетнамай хоёр талын түлөөлэгшэдэй ээлжээтэ уулзалга февралиин 7-до үнгэргэгдэхэ.

ХАНОЙ

АМГАЛАН ОРШОН БАЙДАЛДА АЖАЛЛАНА

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаһанай хүндэлэлдэ, һарын календаряар Шэнэ жэлэй гараһантай дашарамдуулан, Ханойн захиргаанай комитедэй үүсхэлээр ДРВ-гэй ниислэл хотын зон «хабарай габшагай ажалай недели эхилбэ.

Долоон хоногой турша соо хүдэлмэришэн, алба хаагша бүхэн, промышленна кооперативуудай гэшүүн, аха классуудай һурагша, студент бүхэн амаралтын үдэр гү, али сүлөө сагтаа түрэл хотоёо һэргээхын тула үдэрэй туршада ажаллаха гэбэ. 7 хоногой турша соо үйлсэ гудамжануудаа сэбэрлэхэ, харгы, байшан гэрнүүдые заһабарилха, модо һөөгүүдые һуулгаха хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

Габшагай долоон хоног үнгэрэгшэ амаралтын үдэр эхилээ. Олон мянгаад хүнэй ниислэл хотын үйлсэ гудамжануудта ажаллажа байхыень харабабди.

Хабарай һайндэрэй үедэ эршэтэ халуун ажалай бурьялжа байһан тухай мэдээсэлнүүд Демократическа Вьетнамай районуудһаа ерэнэ.

Хонгай портын хүдэлмэришэд илангаяа эршэмтэйгээр ажаллана. Нёдондо жэлэй зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгын үедэ энэ порт ехэ хохидолдо ороһон юм. Гэмтээгдэһэн техникэ хүдэлгэхын, шулуу нүүрһэ ашаха түхеэрэлгэ заһабарилхын тула портын хүдэлмэришэд ехэ оролдолго гаргажа байнхай. «Алдарта Эхэ оронойнгоо аша туһада шулуу нүүрһэ бүри ехээр малтахабди! гэһэн уряа доро социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Һарын календаряар Шэнэ жэлэй һайндэрнүүдтэ мүрысөөн бүри эршэдэһэн байна.

Тэт гэжэ һайндэртэ ДРВ-гэй элдэб районуудаар модо һөөгүүд һуулгагдана. Энэнь арадай ёһо заншалнуудай нэгэн мүн.

ПАРИЖ

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээ бэелүүлгэтэй нягта холбоотой асуудалнуудые шиидхэхын тула Канадын, Венгриин, Индонезиин, Польшын түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн, хиналта хэхэ уласхоорондын комисси шалгалтын долоон бүлэгые Урда Вьетнамай элдэб нютагуудта эльгээгээ гэжэ Сайгонһоо абтаһан мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Хиналта, адаглалга хэхэ бүлэгүүд Хюэ, Дананг, Вьенхоа, Түбэй хада гүбээлиг газартахи Плейку, Меконг мүрэнэй адагтахи Митхо ба Кантхо, эрье шадархи Фантхиег гэжэ провинциин түбтэ ерээ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент дамжуулба.

ДРВ-гэй, РЮВ-эй ВРП-гэй, США-гай сайгон захиргаанай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комисси хиналтын бүлэгүүдые мүн лэ эльгээбэ.

Январиин 27-до Парижда гар табигдаһан хэлсээнэй үндэһөөр, Урда Вьетнамдахи сэрэгэй бүхы баазануудаа задалжа эхилхыень ДРВ-гэй түлөөлэгшэ дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссиин бүридэлдэ ородог делегацинуудай толгойлогшонорой февралиин 5-да Сайгондо нээгдэһэн шэнэ заседани дээрэ американ талые уряалба.

ДЕЛИ

УЛАСХООРОНДЫН КОНФЕРЕНЦИ ДЕЛИДЭ НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

Ази түбиин оронуудай социальна, экономическа ба соёлой хүгжэлтын асуудалнуудаар уласхоорондын конференци февралиин 5-да эндэ нээгдээ. 20 гаран гүрэнэй түлөөлэгшэд, тэдэнэй тоодо СССР-эй Наукануудай академиин зүүн зүгэй арадуудай хэлэ, бэшэг шэнжэлдэг институдай директор академик Б. Г. Гафуров түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци, конференциин хүдэлмэридэ хабаадана.

Индиин президент И. В. Гири конференциие нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ олон жэлэй турша соо эршэтэ тэмсэл хэһэнэй ашаар колониальна дарлалта мүлжэлгын гэнжые таһалһан Азиин арадуудай национальна хүгжэлтые амаршалба. Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арадуудай сүлөөтэ, бэеэ даа һан байдалтай болоходонь лэ Азида, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтохо гээд Инди батаар найдана гэжэ президент тэмдэглээ.

Индиин правительствын уряалаар эндэ ерээд байһан ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм конференцидэ хабаадагшадые халуунаар амаршалба.

Конференци февралиин 8 болотор үргэлжэлхэ.

АНГИИН ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

Буһалгаанай хүдэлөөн капиталис оронуудта улам үргэдэжэ байна гэжэ харин гүрэнүүдһээ ороһон мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Фабрика, заводуудай эзэдэй хашалта, харшалалтые буруушаажа, ажалшад буһалгаа хэнэ.

1972 ондо Англида ажалшадай 2.470 буһалгаан үнгэргэгдэжэ, 1,7 миллионһоо үлүү хүн хабаадаһан байна гэжэ Лондондо тунхаглагдаһан тусхай баримтанууд дотор тэмдэглэгдэнэ. Эдэ буһалгаануудһаа боложо, 24 миллион хүн нэгэ үдэрэй турша соо ажаллаагүй гэхэ гү, али 1971 онойхитой сасуулхада, 76 процентээр ехэ болоһон байна. 1126 ондо болоһон бүгэдэ нийтын буһалгаанһаа хойшо Англиин промышленность иимэ ехэ гарза хохидол үзөөгүй юм. Шулуу нүүрһэнэй ба металлургическа промышленностьда хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргалга эдэ бүхы буһалгаанай гол шалтагаан болоһон байна.

Японой 4 миллионһоо үлүү ажалшан экономическа гол эрилтэнүүдые табижа, тэдэнэйнгээ дүүргэгдэхые түйлахаар оролдоно. Тэдэ профсоюзуудай генеральна советдэ нэгэдэн ородог юм. Салин хүлһыень нэмэхэ, социальна хангалгые һайжаруулха эрилтэнүүдые тэдэнэр табиһан байгаа.

Мүнөө Токиогой түмэр замай 50 мянган машинист ба бусад хүдэлмэришэд долоон хоногой буһалгаа хэжэ байнхай.

США-гай зургаан штадтахи «Шелл ойл» гэжэ химическэ компаниин заводуудта эхилһэн буһалгаанууд хоёрдохи неделиеэ үргэлжэлнэ. 4 мянга гаран хүдэлмэришэн тэдээндэ хабаадана. Ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, салин хүлһыень дээшэлүүлхэ эрилтэ табижа, Филадельфиин һургуулинуудай 13 мянган багша гурбадахи неделиеэ буһалгаална. Венесуэлэдэхи нефть олзоборилгые эрхилжэ байһан «Отис», «Халлибартон» гэжэ американ компанинуудай хүдэлмэришэдэй буһалгаан гурбан долоон хоногой турша соо үргэлжэлжэ байһаар.

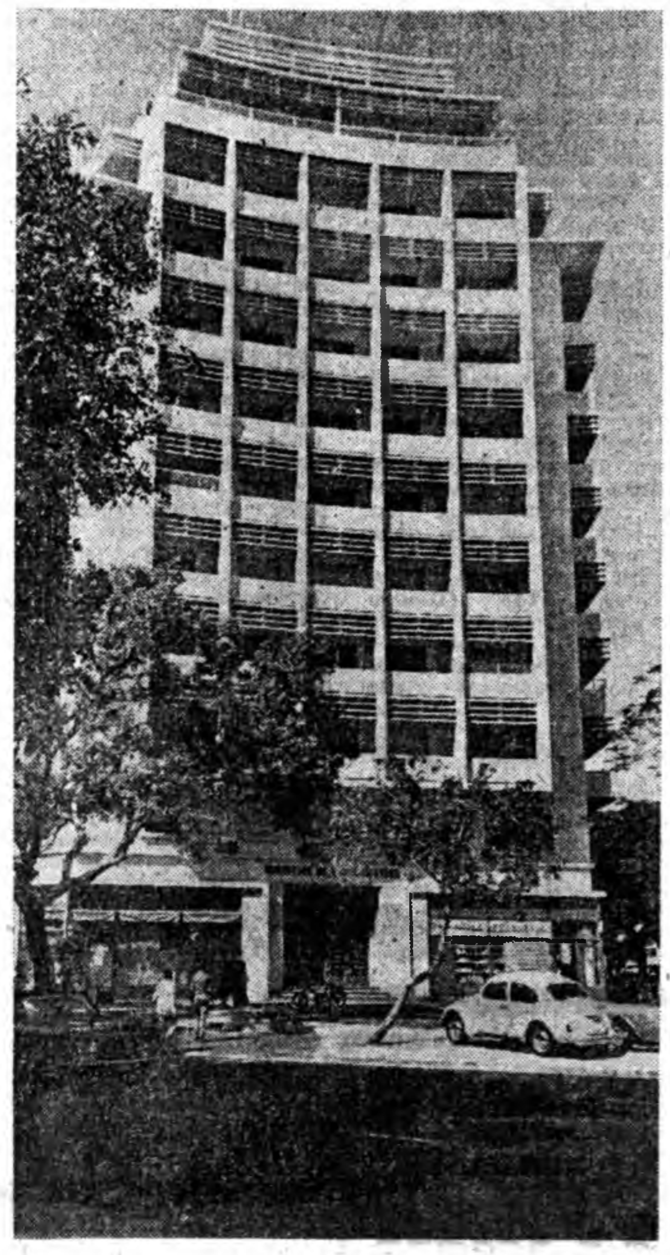

Сенегалай ниислэл Дакар Африкын гоё һайхан хотонуудай нэгэн гэжэ нэрлэгдэдэг. Мүнөөнэй томо байшангууд хотые шэмэглэн гоёно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын мэдээсэлэй министерствын байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАГА

Илалтаар мандаһан февралиин 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

ТАСС

1948 оной февральда хархис хүсэнүүдые Чехословакиин ажалшан арадай илаһаар 25 жэлэй ойе ЧССР-эй ажалшад үйлэдбэриин гайхамшаг амжалтануудаар угтаба.

Ойн баярай хүндэлэлдэ мүрысэхэдөө, Пользень хотодохи «Шкода» гэжэ машина бүтээлгын заводой металлистнууд энэ жэлэйл түрүүшын хахадта 700 мянган кроной сэнтэй түүхэй эд, материал алмахые, харин оронуудһаа абтаһан жэлэйнгээ захилай 68 процентыень дүүргэхэ уялга абаһан байна. Аха дүү Советскэ Союзһаа ороһон захил һайнаар дүүргэхын тула Пльзениин машина бүтээгшэд оролдосотойгоор ажаллана.

Острава хотодохи Хойто Моравиин химическэ комбинадта социалис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэдэг 43 коллектив энэ һайндэрэй хүндэлэлдэ үүсхэл гаргаа. Жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ уялгануудые тэдэнэр абаһан байна. Тэрээнһээ гадна, предприятиин хүдэлмэрилэгшэд 1350 часай турша соо түлөөһэгүйгөөр ажаллаха юм.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, арадай ажахын ашаг олзо ехэдхэхын түлөө фабрика, заводууд, госхоз ба хүдөө ажахын кооперативууд ехэ уялгануудые абанхай.

НЬЮ-ИОРК

Бомбодолго үргэлжэлһөөр

ТАСС

Лаосой газар нютагуудые американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо үргэлжэлһөөр гэжэ США-гай Номгон далайдахи сэрэгэй командовани Гонолулуһаа (Гавайи) мэдээсэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомой пленум тухай информационно мэдээсэл. Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр Б. Николаевай «Колхозой үйлэдбэриие саашань хүгжөөхын түлөө» статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. Б. Николаевай статьягай түгэсхэл. Хото, городуудай соёл болбосорол ту[...] Б. Мокшоновой статья. «[...]датра малгай» — «Правд[...] статья. Орон доторой һо[...]

Гурбадахи хуудаһ[анда]. Агаарай граждан флодо[й ...] жэлэй ойдо зорюулагд[...] «Аэрофлодой эрхимлэг[...] гэһэн корреспонденци. «[...] сэлгын кассаһаа сали[...] абалга» — В. Гомбо[...] статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһан[да]. Нютаг нютагай һонин. Сп[орт]. ТАСС-ай материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.00 — Дамжуулгын программа. 14.05 — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14.35 — һүүлэй һонин. 14.45 — **Үнгэтэ телевидени.** Багашуулда зорюулагдаһан мильтфильмнүүдэй программа. 15.10 — «К. С. Станиславский». Документальна фильм. 16.30 — Уласхоорондын панорама. 17.00 — М. Анчаров. «День за днем» — теле-зүжэг (2-дохи хуби, 5-дахи бүлэг). 18.20 — **Үнгэтэ телевидени.** Хоккейгээр уласхоорондын уулзалга. Швеци — ЧССР. 3-дахи период Швециһээ дамжуулагдаха. 19.00 — «[...]мя» — мэдээсэлэй програ[мма].

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

19.30 — Киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

19.40 — «Над всей Ис[па]нией безоблачное небо» — ГДР-эй телевизионно фи[льм] (Нэгэдэхи сери). 20.50 — **Үнгэтэ телевидени.** Нау[чно]-популярна фильм. 21.00 — **Үнгэтэ телевидени.** «Д[...] дээрэхи амитад». 22.00 — Уласхоорондын панорама.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

22.30 — Телепано[рама]. 22.50 — Концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.00 — «Красные ал[ьпи]нисты» — ГДР-эй телевиз[ион]но уран һайханай фильм (1-[де]хи, 2-дохи, 3-дахи серинүү[д]).

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-0[...] зам. редактора — 62-62. ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66 76. отделы: партийной жизни — 60-91. сельского хозяйства — 64-36 63-86. пропаганды и агитации — 56 23 промышленности и строительства — 61 35. советского строительства и быта — 69-5[...] культуры и школ — 60-21 писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05. общественная приёмная — 56-62 машинное бюро — 57-63. фотолаборатория — 33-61.

● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00344. Заказ № 1847